مونږ او توحید

لیکونکی: بشیر احمد لودهي

Ketabton.com

بیا کتونکي: حافظ صلاح الدین یوسف

پښتوژباړونکي: قریب الرحمن سعید

(c) ketabton.com: The Digital Library

بسم الله الرحمن الرحيم

دکتاب د ژباړې په اړه:

د۲۰۱۰ زيږديز کال د دسمبر دمياشتې په نيمايي کې په ناروې کې د افغانانو د امام درونډ مولوي صاحب عبد الرؤف ساپې (ابوبکر) له اړخه د ايټاليې دهيواد په ګډون د څو اروپايي هيوادونو دسفر بلنه را کړل شوه . ما هم دغه بلنه ، که څه هم په روغتيايي توګه ورته تيار نه وم ، ومنله او بيا مو د دسمبر دمياشتې په شپاړسمه د ناروې څخه دسويډن او ډنمارک نه علاوه دجرمنی دهامبورګ او مونشن ښاورنو ته سفر وکړ ، دې سفر په جريان کې په مختلفو ښارونو کې ديو شمير دوستانو سره د څه وخت د تيرولو وروسته د اطريش له لارې ايټاليا ته ورسيدو . هلته د ميلن په ښار کې څو پاکستاني دوستان ، چې زمونږ دبلنې اصلي اصلی خلک وو ، مونږ ته منتظر وو ، هلته د څو شپو او ورځو دتيرولو او په ديني مسايلو باندې دبحث او خيړنې وروسته د بيرته راستنيدو په وخت کې دهغه ځای يو منبور پاکستانې دوست (ملک حسن) ماته څو کتابونه ډالۍ کړل چې په هغې کې يو هم د «مونږ او توحيد » کتاب و. هغه له ما څخه کلکه غوښتنه وکړه چې که زه يې په پښتو ژبه و ژباړم تر څو د عامو پښتنو مسلمانانو د عقايدو په تصحيح کې څه رول ادا کړای شي .

دا کتاب ما ولوست او په ډير دقت سره مې ولوست ، په دې کې دعقيدې د سهي کولو له پاره چې کوم قراني دلايل وړاندې شوې اويا د رسول الله صلی الله عليه وسلم او نورو انبياؤ په ويناو او عملونو باندې استناد شوې دې ، ډير د غور وړ دي.

ما هم د الله تعالې څخه د خير او برکت دغوښتنو او په دې اړه د ثواب د ترلاسه کولو له پاره خپل نور کارونه شاته و غورزول او دهمدې کتاب په ژباړه مې پيل وکړ چې الحمد لله په ډير لږ وخت کې مې د هغې ژباړه سرته ورسوله .

کيداې شی په ژباړه کې اويا د مضمون د ټيپ کولو په وخت کې څه غلطی شوی وې چې د لوستونکو په کومک به يې انشاء الله په را تلونکې کې اصلاح کړو .

ستاسې ټولو څخه دخير او عافيت د ترلاسه کولو له پاره ددعاو منتظر يم.

الله تعالې دې زمونږ عقايد همغسې جوړ کړی لکه څنګه چې رسول الله صلی الله عليه وسلم مونږ ته را ښوولې دي .

الله دې ددې ستر کار اجر ددې کتاب ليکونکې او تر څنګ يې زما درنو والدينو ته هم ور ورسوی. (امين (

ستاسو ددعاوو منتظر :

قريب الرحمن سعيد

اتم جنوري ۲۰۱۱م زيږديز کال

ناروې ، اوسلو

(c) ketabton.com: The Digital Library

دلاشریک اوذوالجلال خدای په نامه

سرلیک:

څو کاله ترمخه مې نذیز بهتی صیب ته یو لیک ولیکه. هغه لیک د (د سیالکوټ د معاشرې د اصلاح دټولنې) له اړخه د « مونږ او توحید » دکتاب په نامه چاپ او بیا دهمدې ټولنې د مصارفو په بسپنه دخلکو تر منځ وویشل شو.

الحمدلله ! زیاتو لوستونکو هغه ډیر خوښ کړ. اوس دهمدې دوستانو د زیات اصرار په واسطه یو ځل بیا خپله دغه پخوانۍ لیکنه لوستونکو ته وړاندې کوم. زه ډله بندي ګناه ګڼم، او دخیر ددعا پرته بل کوم غرض نه لرم. ما ته دخپلې بې بضاعتۍ په اړوند احساس شته. خو ددې ټولو کمیو سره سره بیا هم زه ستاسې تر مخ دمخاطب کیدو جرءت کوم. کیدې شي چې زه به تاسو دخپله ځانه سره همخیاله نه کړای شم او زما دغه څیړنه به ستاسې دعقایدو سره په ټکر کې وی ،خو سهې د غلط څخه او حق د باطل څخه د جدا کولو له پاره باید یو میزان او تله موجوده وی. دمسلمانانو له پاره چې کوم اصول دقران او د رسول الله صلی الله علیه وسلم دحدیثو له مخې ټاکل شوي ، دهمغوې نه غوره تله او میزان بل نه پیدا کیږي.

تاسې هم دا خبره په خپل ذهن کې وساتئ او دحق په لاره کې د تعصب خنډ مه پریږدئ ، ښکنځلې کول اویا په غصې کیدل اویا د کتاب سوځول د لیونیانو کار دي. هغه په خلاص زړه سره ولولئ اوبیا یې د قران اوحدیث په تله کې وتلئ ، که خبره سهې وه نو ماته دعا وکړئ اوکه غلطه وه نو ماته لیک و لیکئ اولار ښوونه راته وکړئ. په خلاص نیت سره دعا وکړئ چې الله تعالې ماته اوتاسې ته همغه لاره را وښیي چې دهغه حبیب محمد عربي صلی الله علیه وسلم لاره وي ، الله تعالې ته غوره وي. راځئ چې یو ځای دعا وکړو.

په دې خبره باندې اعتراف کول هم ډیر اړین ګڼم چې ووایم چې زه نه کوم عالم اوفاضل یم ، نه کوم مولوي ، پیر ، صوفی ، درویش او یا دشپې بیداره زاهد یم. اوددې لارې په خپلو ښیګڼو وویاړم.

»هغه چې په هندو توب ناز یدو هغه نن حجازی وخوت.

ددې محفل دغه پخوانې شړل شوې نن نمازی وخوت« .

دمصداق په اساس زه هغه تور مخې یم چې د ژوند بهترین وختونه مې په جهالت او تیارو کې تیرشوي دي. لمړنۍ ښوونه مې په مندر کې پروت لمړني ښوونځې کې ترسره کړې اودهمغې په اساس مې د همغه کوچنی والې څخه د بتانو او مندرونو سره ځانګړې غقیده درلوده. بلکه دهندو مذهب درغبت په اساس زما مور اوپلار ډیر اندیښمن و. دا یواځې زما درب فضل و چې دغه بې لارې یې دحرم په لور راوست. الحمدلله ، نن د فرقه پالنې د لعنت څخه اخوا او د همدردۍ د جذبې څخه ډک دخپلو دوستانو سره په دې خاطر مخاطب یم چې زما دالیکنه به د کوم لارورکي له پاره دلارې مشال وګرځي او زما له پاره به د نجات پانګه شي. شاید چې زما دغه ډیر کم زحمت به دالله په دربار کې قبول شي ځکه هغه غفور اورحیم دې ، هغه به زما دغه تور مخ پریمنځې تر څو د قیامت په ورځ زه هم دخپل مخ د

(c) ketabton.com: The Digital Library

ښوولو وړتيا ولرم. زه نه اديب يم او نه شاعر. چې ستونزمنه او په الفاظو کې را نغښتې ليکنه وړاندې کړم خو بيا هم زما په ليکنه کې به دژبې او بيان څه غلطيانې هم وي ، په دې خاطر تاسې زما د ليکنې ټولې خامۍ د نظره لرې کړئ او زما په اصل مقصد باندې غور او توجه وکړئ.

ما د بحث لاندې موضوع په ذهن کې د کينولو په خاطر د هغې د اوږودوالې څخه خپله لمن راټوله کړې ده. او دلنډيز څخه مې کار اخستې دې. نو که چيرې تاسې هغه ټول ياد کړل شوي ايا تو نه د سياق و سباق سره په قران کې ولولئ نو ډير زيات ګټور معلومات به تر لاسه کړئ .

بشير احمد لودهي (فتح ګړه ، سيالکوټ)

(c) ketabton.com: The Digital Library

بسم الله الرحمن الرحیم

د الله تعالې په اړه د باطله مذهبونو آند.

الف:- د الله تعالې په اړه د هندوانو آند:

دا انګیرنه به غلطه وي چې څوک ووایې چې هندوان د الله تعالې څخه منکر دي. هندوان هم یوائې او یوائې یو الله مني. دا جدا خبره ده چې هغوي الله تعالې په څو نورو نومونو سره یادوي. د نمونې په توګه د هغوي په مشهور مذهبي کتاب « بګوت ګیتا » کې الله تعالې د « وشنو » په نامه یاد کړل شوې ، او د ټولو عیبونو څخه یې پاک ، د هرشي خالق او پیدا کونکې ، څارونکې او فنا کونکې ګڼلې. هم د غه یې د مظلومانو پناه ځای او د حق د پلټونکو له پاره خپلو موخو ته د ورسیدلو منزل ګڼلې ، هغوې په دې ګروهه دي چې «وشنو» د «اوتارانو » په بڼه په زمکه راښکاره کیږي ، د هغوې د ویناو په اساس ، (نرسنګ) د هغې څلورم ، (رام چندرجي) د هغې اووم او (کرشن جی مهاراج) د هغې اتم «اوتار » دې. د هغوې د ویناو له مخې «وشنو » په مختلفو وختو کې په مختلفو بڼو باندې ، په همغه توګه چې نن یې مسلمانان هم وایې ،په زمکه را څرګندیږي:

وهي جو مستوې عرش تها خدا هوکر اتر پړا مدینې مین مصطفې هوکر

چاچړ وانګ مدینه ډ سې تې کوټ مټهن بیت الله ظاهر وچ پیرفریدن تې باطن وچ الله

متې دا بت بنا کې آپې وچ بهه ګیا جګان نون بناون والا کهړې کهیډې پې ګیا

) استغفرالله ، نعوذ باالله ثم نعوذ باالله (

د هندوانو د عقایدو په مطابق د همدې بزرګانو عبادت کول په حقیقت کې د «وشنو » عبادت کول دي. تر هغې پورې د ورسیدو له پاره د «دیوتاګانو »خوشحالول لازم او اړین دي او که نه چیرې دا «وشنو» او چیرې دا د خاورو څخه جوړ شوې انسان. اوس نو غور وکړئ چې د ننیو مسلمانانو عقیده د هغوې څخه توپیر لري او که نه ؟

د دویم نړیوال جنګ د اور لمبو ټوله نړۍ په خپلو لمبو کې را ونغاړله. ما ته هم د عسکري خدمت په لړ کې په لرې شرقي هیوادو لکه (برما او ....) کې د ګرزیدو را ګرزیدو فرصت تر لاسه شو. هلته د خلکو مذهب «بدمت یاد بوتانو عبادت» دې. ما ته د هغوې کورنو او عبادتځایو ته د ور ننوتلو موقع هم تر لاسه شوه ، د ګوتم بد ، بت ووینئ ، د هغوې عقیده هم د هندوانو د عقیدې سره یو شان ته والې لري ، یوائې په نومونو کې یې توپیر لیدل کیږي.

د بتانو عبادت:

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا به سهي نه وي چي وو ایو چي بت پالونکي خلک د بتانو عبادت کوي ، هغوي هم تیږه د تیږي په څیر پیژني ، که چیري د تیږو عبادت یی هدف وایی نو بیا به یی د غرونو عبادت کاوه . ځکه هلته ستري ستري تیږي شته او تر څنګ به یی د سړکونو په جوړولو کي د تیږو د استعمالولو بي عزتي نه کوله ، خو هغه تیږه چي د کوم د روند او بزرګ شخصیت په نامه منسوب کړل شوي وی نو بیا د هغي تیږي احترام کول او د هغي عبادت کول خپل فرض ګڼی . هغوي د هغو بزرګانو عبادت کوي د کوم له پاره چي هغه تیږه یا لرګي منسوب شوي وي . د هغوي مقصد د غه تیږه یا لرګي نه وی بلکه د هغه شخصیت ذات وی ، په نړۍ کي هیڅوک هم د بتانو عبادت کونکي نه شته بلکه د بزرګانو عبادت کول یی مقصود وي.

دزماني بدلونونه:

دجاپان په دوو سترو ښارونو ناګاساکي او هیروشیما باندي د «ستر زوي او کوچنی زوي» تر نامه لاندي د دوو اتمي بمونو په راغورزولو سره د جاپان د دي ښارونو څخه کنډري جوړي شوي وي ، د جاپانیانو د ماتي سره سم د جرمني په عسکری ځواکونو کي هم بي نظمی را پیدا شوه او د هغي وروسته دویمه نړیواله جګړه پاي ته ورسیده . د هغي وروسته پاکستان هم منځته راغي ، د الله تعالي فضل و چي هندوان دوستان بیرته هندوستان ته ولاړل او مونږ ته مسلمان دوستان تر لاسه شول هغه هم ډیر عجیب وخت و چي په ټولو کي د اسلام جذبه په پوره قوت سره موجوده وه . ټول د لمانځه ادا کونکي او د روژي نیونکي و . هرسهار او ماذدیګر به د قران تلاوت کیده ، ما په خپلو غوږونو دراډیو څخه دلمړي ځل له پاره د ۱۹۴۷ ز کال د اګست په څوارلسمه په ډیره خوږه او خوندوره ژبه دقران تلاوت واورید . او د «نیکو خلکو کیناستو به تا نیک و ګرځوي» د وینا په مطابق ماته د لمړی ځل له پاره د قران د لوستلو شوق را پیدا شو . زما د پلار دعاوو خپل اغیز را څرګند کړي و اوزه عملا مسلمان شوم . مندر ته د تللو په ځاي مي جومات ته مخه کړه . ما به په ډیره کراره توګه دقران تلاوت کاوه ، خو زما په زړه کي یوه خبره را پورته شوي وه او هغه دا چي د ژباړي پر ته د قران لوستل به په هغه بل ژوند کي ګټور وي، خو په دي ژوند کي تري هیڅ ډول ګټه نه شي اخستل کیدي . نو په دي خاطر ما دقران د عربي لوست تر څنګ د هغي په اردو ژباړه باندي هم پورته دقت کاوه ، ما یو کوچني چاپ کړل شوي قران مجید را وپیره چي تاج کمپنۍ خپور کړي و ، د هغي د هر آیت لاندي اردو ژباړه هم لیکل شوي وه . د قران دا نسخه اوس هم له ما سره شته . ما به په یوه ورځ کي یو څو آیتونه لوستل خو د هغي اردو ژباړه به مي په خپل ذهن کي ساتله . آیتونه به مي یو ځاي کول او بیا به مي تري نتیجه تر لاسه کوله ، د دي تګلاري په واسطه زما او زما د دوستانو تر منځه څه اختلافات هم را ډاګیزه شول . لکه څنګه چي په قران کي الله تعالي فرمایلي دي:

»دا دبرکته ډک کتاب مونږ په دي خاطر پر تا نازل کړ ، تر څو دا خلک د هغي په آیتونو باندي غور و کړي او د عقل او فکر لرونکي خلک تري سبق تر لاسه کړي . «(ص:۳۸/۲۹)

»ایا دا خلک په قران کي غور او فکر نه کوي او یا دا چي د هغوي زړونو ته قلفونه ور اچول شوي دي «

) محمد: ۴۷/۲۴(

ما فکر وکړ چي:

(c) ketabton.com: The Digital Library

کیون زیان کار بنون سود فراموش رهو ؟ فکر فردا نه کرو محو غم دوش رهو

)علامه اقبال(

»ولې زیان کاره شم او د سبا ګټه هیره کړم. د سبا فکر و نه کړم او یو اځې د اوس په غم کې واوسم«.

د علماو سره اختلاف:

دمسلمانانو سره د ناستې پاستې په وخت کې را ته دعلماو دخبرو د اوریدو فرصت هم تر لاسه شو ، زه په مندر کې را لوې شوې وم ، او د بت پالونکو تر منځ مې دخپل ژوند یوه برخه تیره کړې وه. په دې خاطر مې دعلماوددې خبرې دمنلو څخه انکار وکړ چې ویل یې: د مکې کافر او مشرک د الله تعالې څخه منکر وو ، او د تیرو څخه جوړ کړل شوي بتان یې خدایان ګڼل او دهغوې بندګې یې کوله. ماد همدې پوښتنې دځواب له پاره د قران کریم پاڼې اړولې را اړولې او د ځواب دپیدا کیدو هڅه مې کوله. ما په قران کې ولوستل چې دمکې قریشو هم یواځې یو الله تعالې د ټولو د پیدا کونکي ، د ټولو د مالک ، حاجت روا او مشکل اسانونکې په څیر مني ، تاسو به زما په دې خبره لږ څه حیران شوې یاست خو زما دا خبره پخپله قران کریم تصدیقوي.

دمکې کفار او د الله په اړه دهغوې آند:

دمکې کفارو د نبي کریم صلی الله علیه وسلم په طریقو باندې د تللو څخه انکار وکړ،نو الله تعالې حکم وکړ چې دهغوې څخه د الله تعالې په اړه یو څو پوښتنې وکړئ ، نو دهغوې څخه چې د کوم ځواب ورکولو هیله کیده هغه هم قران کریم را نقل کړیده:

»او پرته له شکه ، که چیرې ته د هغوې څخه وپوښتې چې اسمانونه او زمکې چا پیدا کړې دي ، او لمر او سپوږمۍ چا مسخر کړي (په کار یې اچولي دي) ، نو دوې به سمدستي ووایي چې: الله تعالې. نو دې چیرې دي ؟ الله دخپلو بندګانو څخه د هر هغه چا رزق اوروزی پراخوي چې اراده یې وکړي او دهر هغه چا له پاره چې اراده وکړی روزي یې تنګوی ، بیشکه چې الله تعالې په هرشي ښه عالم او پوه دې ، او که ته د هغوې څخه وپوښتې چې د اسمان څخه اوبه چا نازل کړی دی ، چې په هغې سره یې زمکه دمرګ وروسته بیرته را ژوندۍ کړې ده ،نو دوې به خامخا ووایی چې الله تعالې ، نو ته ورته ووایه(اې محمده) چې: ټوله ثنا الله ته ده ، خو ددوې ډیر کي نا پوهه دی. (عنکبوت: -۲۹/۲۱ ۲۳)

غور وکړئ اوزه هم هر وخت په همدې فکر کې یم چې ټول الله تعالې مني ، ځکه په دې اړه پخپله الله تعالې شاهدي ورکوي نوبیا ولې هغوې لار ورکي او بې عقله وګڼله شول ؟ په یوه بل ځای کې الله تعالې فرمایی چې:

(c) ketabton.com: The Digital Library

)»اې نبي !) ورته ووایه چې: تاسې ته د اسمانه او زمکې څخه څوک روزي درکوي ؟یا د اوریدو او کتلو د ځواکونو مالک څوک دې؟او دژوندیو څخه مړي او دمړو څخه ژوندي څوک را باسي ؟او هغه څوک دې چې د کارونو (په اړه) تدبیر کوي ؟نو هغوې به هرو مرو ووایي چې الله تعالې. نو ورته ووایه چې ایا تاسې اوس هم دهغه څخه نه ویریږئ ؟» (یونس: ۱۰/۳۱(

زه په دې خبره ډیر زیات حیران وم چې په دې توګه د الله تعالې د منلو زیان څه دې ؟مونږ یې هم همدا ډول منو. خو داسې منونکو ته یې د نه ویریدونکو خطاب کړې دې. دا ولې ؟بیا یې وفرمایل:

»او که چیرې ته دهغوې څخه پوښتنه وکړې چې اسمانونه او زمکې چا پیدا کړي دي نودوې به ووایي چې الله. ته ورته ووایه چې: د ټولو ستاینو او تعریفونو وړ ، دالله تعالې ذات دې ، خو ددوې ډیر پرې نه پوهیږي.» (لقمان: ۳۱/۲۵(

ما دغه آیتونه په زړه کې د لټون د جذبې سره یو ځاې را یوځاې کول ، حیران وم چې نقص په څه کې دې چې زمونږ په څیر د الله تعالې منونکو ته نه پوهیدونکي وایي. ما یو ځل بیا د الله تعالې دغه وینا ولوسته چې:

»هغوې ته ووایه چې که چیرې تاسو ته څه پوهه وی نو ووایاست چې زمکه او دزمکې په سر دغه ټوله ابادې د چا ده ؟دوې به هرو مرو ووایي چې د الله. ورته ووایه چې بیا تاسو ولې په هوش کې نه یاست ؟دهغوې څخه وپوښته چې د اوه اسمانونو او ستر عرش مالک څوک دې ؟دوې به هرو مرو ووایي چې الله ورته ووایه چې بیا تاسې ولې نه ویریږئ ؟دوې ته ووایه چې: ووایاست ، که چیرې تاسې پوهیږئ چې په هر شي باندې د چا واکمنی ده. اوهغه څوک دې چې پناه ورکوي او دهغه په مقابله کې هیڅوک پناه نه شي ورکولې ؟نوهرو مرو به ووایي چې دا خو یواځې دالله پورې اړوند دي. ورته ووایه چې بیا ولې تاسو په دوکه اوفریب کې یاست ؟»(المؤمنون:۸۹-۸۴/۲۳(

هغه وخت چې ما دا آیاتونه ولوستل نو د نورو خبرو څخه پرته مې دمسلمانانو ددې شعر سره هم ډیر زیات اختلاف را پیدا شو چې وایي:

خدا کا بکړا چهرالې محمد(ص)　　　　محمد(ص) کا پکړ چهړا کویی نهین سکتا

»د خداې نیونکي به محمد خلاص کړي خو د محمد د نیونکو دخلاصون له پاره هیڅوک نه شته«

اخر ولې او څه ډول ؟ولې یې دسیدنا محمد صلی الله علیه وسلم په مقابل کې خداې دومره محبور را څرګند کړې دې.؟حال دا چې حقیقت دادې چې دالله تعالې په مقابل کې هیڅوک هیچاته هم پناه نه شی ورکولې.

که تاسې لږ څه توجه وکړئ نو د پورتنې ایات د لوستې څخه دا را څرګندیږي چې د مکې کفارو د زمکې او اسمانونو پیدا کونکي، دیوه قانون له مخې د لمر او سپوږمۍ څرخونکي ، دروزۍ د ورکولو څخه اخوا په هغې کې د کمښت او ډیرښت ، په هر شی باندې پوره او مکمل علم لرونکې ، داسمانونو څخه باران نازلونکې ، دهغې په واسطه د مړې زمکې څخه ژوند را زرغونکي ، داوریدو او لیدو د ځواکونو مالک ، دمړو شیانو څخه ژوندي او د ژوندیو څخه د مړو شیانو پیدا کونکي، ددغې ناپیدا کائیناتو پلان جوړونکې ، دزمکې او په زمکې کې دپرتو شیانو مالک ، د اوه اسمانونو او د ستر عرش مالک، چې دهغه د قدرت په لاسو کې هر څه شته ، هر چا ته پناه ورکونکې ، او هغه ذات چې دهغه په مقابل کې هیڅوک هم هیچاته پناه نه شې ورکولې ، الله تعالې یې مانه. بلکل همغسې لکه نن یې

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې مونږ او تاسې منو. بلکه زه په قران کې د دې آیت په لوستولو باندې حیران شوم چې د مکې کفار په دعاو کې هم یوه الله ته مراجعه کوي ، لکه څنګه یې چې مونږ او تاسو منو:

»او کله چې هغوې وویل: اې زمونږ پروردګاره ! که چیرې دا قران په ریښتیا هم ستا له اړخه حق وي نو پر مونږ د اسمانه څخه تیږې را وورّوه ،او یا پر مونږ باندی بل کوم دردناکه عذاب را نازل کړه « (الانفال:۸/۳۲)

دا دهغه وخت خبره ده چې د مکې کفارو زمونږ د پیغمبر صلی الله علیه وسلم د تبلیغ مخه و نه شوه نیولې. نو د ستومانتیا نه په ډک زړه هغه وخت چې ابو جهل د بیت الله څخه طواف کاوه نو د هغې غلاف یې ونیوه او دا دعا یې وکړه. خو تاسو په دې بحث کې مه غورزیږئ ، چې دا څوک و او په کوم وخت کې او یا په کوم حالت کې یې دعا غوښته ؟ آیت په ځرګنده توګه وایي چې دا د قران یو منکر و ، لکه په یوه بل ځای کې چې فرمایي:

»او وایي چې: اې زمونږ پروردګاره ! زمونږ برخه د حساب د ورځې څخه مخته مونږ ته را کړه « (ص:۳۸/۱۲)

ما چې هر وخت د غه آیتونه لوستل زما په حیرانتیا کې ډیرښت راته ، ما ته ډیره د تعجب او حیرانتیا خبره دا وه چې یو قوم چې زمونږ په څیر د هر شي مالک او خالق یوا ځې او یوا ځې الله تعالې ګڼي او د هرې ستونزې په وخت کې ، زمونږ په څیر ،د همغه لورې ته د خپلې دعا لاسونه پورته کوي نو بیا مونږ د دا ډول مسلمانۍ دعوه وکړو او هغوې دې کافر و ګڼل شي. دې قوم ته بیا بیا وویل شول چې «تاسې چیرې ګرځئ؟»....« دهغوې ډیرکي بې عقله دي»....« ایا تاسې نه ویریږئ ؟»...« د دوې ډیر بې علمه دي»...«ایا پند او نصیحت نه شئ تر لاسه کولې ؟ »....« تاسې په کومه دوکه کې پریوتي یاست ؟ »... او داسې نور. قران کریم دا غوټه هم هواره کړې ده.

ولې کافر ؟:

زه د نبي اکرم صلی الله علیه وسلم او د مکې د کفارو تر منځ د دښمنیو او مخالفتونو د پیدا کولو پسې نا کراره وم. دغه پاک کتاب چې:

»د خلکو له پاره هدایت او لارښوونه ده او په داسې ځرګندو لارښوونو او تعلیماتو باندې مشتمل دې چې نیغه لاره ورښوونکې او دحق او باطل تر منځ توپیر را ځرګندونکې دې « (البقره: ۲/۱۸۵)

په دې کتاب کې ما یو آیت ولوست ، او همغې راته دا ستونزه حل کړه:

»هغوې د الله نه پرته دهغو خلکو بندګې او عبادت کوي چې نه ورته زیان رسولې شي او نه ګټه. خو دوې وایې چې دا شیان د الله په وړاندې زمونږ په اړه سپارښتنه کوي. اې نبي ! دوې ته ووایه چې: ایا تاسې الله ته د زمکې او اسمان دهغوې شیانو په اړه خبر ورکوئ چې هغه ته یې علم نه شته ؟ الله دهغه څه نه پاک ، ستر او د لویې خاوند دې ، چې دوې یې ورسره شریک ګرځوي.»(یونس: ۱۰/۱۸)

لږ څه غور وکړئ ! په دې آیت کې یې دهغو خلکو قصور را ډاګیزه کړې دې او هغه دا چې دوې د الله په وړاندې د کوم مړ شوې بزرګ روح ته اواز کوي ، چې هغه دې د دوې سپارښتنه وکړي ، همغه یې د الله سره شریک ګرځولې دې ، قران همدا خبره داسې را ځرګندوی:

(c) ketabton.com: The Digital Library

»هغو خلکو چې د الله پرته یې بل څوک خپل ولي نیولي دي(دهغوي په اړه دوي وایي چې) مونږ په دې خاطر دهغوي بندګي کوو چې دوي به مونږ الله ته ورنږدې کړي« (الزمر: ۳/۳۹(

دخبرو لنډیز:

د قران کریم دلوستلو څخه دا ډاګیزه کیږي چې د مکې کفار هم د هندوانو په څیر د الله نه منکر نه و ، بلکه دهمغه څخه یې دعاوې غوښتلې خو تر څنګ یې دخپلو بزرګانو عبادت هم کاوه یعنې دهغوي نذر ونیاز او دهغوي په نامه یې خیراتونه هم ورکول.دهغوي په نومونو باندې یې، دهغوي د روحونو دخوشحالولو له پاره ، وظیفې هم کولې، په دې خاطر چې دوي به زمونږ په اړه سپارښتنه کوي او مونږ به الله ته ور نږدې کوي ، او که نه چیرې الله او چیرې دا خاورین انسان. بس همدغه توپیر و او په همدې باندې جنګ او اختلاف. دلږ څه غور او دقت وروسته زما روح په لړزه راغې ، ځکه چې زمونږ مسلمانان هم همداسې کوي نو که چیرې ته هم همداسې کوې نو همدا ګړئ توبه وکړه ، راځئ چې اوس د سپارښتنې په حقیقت باندې وګړیږو.

دسپارښتنې حقیقت

دسپارښتنې په تکیه ولاړ د قدرت دغه شاهکار انسان هغه څه کوي چې (الامان و الحفیظ). په وژلو او لوټولو کې مصروف وي او بیا د سپارښتنې په بنسټ په ډاګیزه توګه خوندي هم پاته کیږي. ددې علت دادې چې په انسانانو کې کمزورتیاوې شته ، یو انسان د بل انسان له پاره اړتیا احساسوي نو په دې خاطر سپارښتنه که غلطه وي یا سهي ، په هر صورت منل کیږي ، خو د الله په ستر ذات چې د مطلق قدرت خاوند دې دا مثال نه عملي کیږي ، ځکه چې پر هغې د چا فشار نه شته ، الله تعالې د انسانانو څخه یوه پوښته کړې:

»ایا ستاسې غلام له تاسې سره په هغه رزق کې برابر شریکیدې شي چې مونږ تاسو ته درکړې دې ؟ایا تاسې د هغه څخه همداسې ویریږئ لکه څنګه چې په خپلو منځو کې یو دبل څخه ویریږئ ؟ په دې توګه مونږ د عقل او پوهې خاوندانو ته خپل آیتونه په څرګنده توګه بیانوو .« (الزمر:۳۰/۲۸(

لږ څه غور وکړئ !چې تاسې د الله تعالې له اړخه په درکړل شوو اختیاراتو کې چې ستاسې خپل هم نه دي د هیچا مداخله نه شئ زغملې نو بیا د الله تعالې له پاره ولې داسې انګیرئ ؟الله تعالې خو د چا دسپارښتنې په منلو باندې مجبور نه دې. بلکه دهغه د اجازې پرته هلته څوک د چا په اړه سپارښتنه هم نه شي کولې. « هلته نبي او ولي ټول مجبور دي«

د الله د اجازې پر ته سپارښتنه:

»ټول هغه څه چې په اسمانونو او ټول هغه څه چې په زمکه کې دي ، ټول دهمغه دي ، څوک به وي چې دهغه تر مخه دهغه د اجازې پرته سپارښتنه وکړي؟ هغه په ټولو هغو چې دهغه تر مخه دي او یا دهغه تر شا دي ، ښه خبر دې.« (البقره:۲/۲۵۵(

حقیقت دادې چې سپارښتنه خو دهغه چا په وړاندې کیږي چې په خپله کمزورې وي او ددې نه ویره لري چې که سپارښتنه مې و نه منله نو دا سپارښت کونکي به غمژن شي او ماته به زیان را ورسوي. او یا کله چې زما ورته اړتیا پیدا شي نو بیا به زما کار نه کوي .

(c) ketabton.com: The Digital Library

بله لاره يې داده چې: د هغه چا تر مخه چې سپارښتنه کيږي د هغه معلومات ډير محدود وی ، هغه ته ددې ويلو اړتيا وي چې ورته وښوول شي چې هغه څه چې ستا په علم کې نه شته هغه ما ته معلوم دي ، که چيرې ته زما په خبره باندې باور ونه کړې نو ته به تيرې کونکې وګرځې.او دا به ډيره بې انصافي وي ، په دې اساس هغه ته په دغه سپارښت کونکې باندې باور کول اړين وي، هغه فکر کوي چې کيدې شي دغه سپارښت کونکې سهي خبره کوي ، خو الله تعالې ته داسې کمزورتيا نه شی منسوبيداې ،نوبيا د سپارښتنې حقيقت به څه وي ؟لږ څه فکر وکړئ. الله تعالې فرمايې چې:

»ايا هغوې د الله پرته نور سپارښت کونکې نيولې ؟ورته ووايه چې: که څه هم هغوې د هيڅ شي واک و نه لري او نه پوهه او درک ولري. ورته ووايه چې: سپارښتنه او شفاعت په پوره توګه د الله په واک او اختيار کې دي.» (الزمر: ۳۹/۴۳-۴۴(

عام اعلان:

»اې نبي ! ورته ووايه چې: همغوې ته ورغږ کړئ چې تاسې (په خپل خيال کې)د الله پرته نيولې وو ، هغوې ته په اسمانونو اوزمکو کې د يوې ذرې په اندازه واک او اختيار هم نه شته. او نه هغوې ته په دې دواړو کې کومه برخه ورکړل شوې ده. او نه د هغوې څخه کوم يو د الله سره بسپنه کونکې ګرزيدې شي. هغه ته به د همغه شخص سپارښتنه ګټه ور رسوي چې الله يې اجازه ورکړي.» (سبا: ۲۳-۲۲/۳۴(

»د هغه د اجازې پرته هيڅ ډول سپارښتنه نه شته ، همدا الله ستاسې پروردګار دې ، په دې خاطر تاسې د همغه عبادت وکړئ ، ايا تاسې پند نه اخلئ؟» (يونس: ۱۰/۳(

اجازه څه ته وايي ؟:

په دې خبره پوهيدل په کار دي چې اجازه څه ته وايی ؟په داسې حال کې چې ما بيا بيا ولوستل چې پر الله تعالې باندې د هيڅا او هيڅ لورې فشار نه شته او نه ځوک د هغه په امورو کې د مداخلې مجاز ګڼل کيږي او نه کومه سپارښتنه د هغه د اجازې پرته ګټوره ثابتيداې شي نو زما په فکر کې يوه پوښتنه را پيدا شوه چې دا اجازه به څه ته وايی ؟او دا به څه ډول تر لاسه کيدې شي ؟او الله تعالې ته د ورسيدو له پاره به د کومولارو څخه ګټه اخستل کيږي ؟

ماته ددې ټولو پوښتنو ځواب پخپله قرانکريم راکړ. او هغه ځوابونه به زه ستاسې تر مخ کيږدم ، خو د هغې څخه دمخه تاسې د هغو بخلکو په اړه لږ څه ولولئ چې هغوې د اجازې پرته سپارښتنه کړې وه ،نو د هغوې دې سپارښتنې هيڅ ډول ګټه ورته و نه شوه رسولې.

دنوح عليه السلام قصه:

(c) ketabton.com: The Digital Library

نوح علیه السلام د الله تعالې نبي و. د هغه په قوم کې هم د شرک همغه ناروغتیا خپره شوې وه چې د مکې خلک پرې ککړ وو. په دې خاطر یې د هغوی اصلاح د نوح علیه السلام په غاړه کې وروا چوله. لکه چې الله تعالې فرمایي:

»بې له شکه مونږ نوح د هغه د قوم په لور ور ولیږه ، ترڅو خپل قوم د دردناکه عذاب د راتلو تر مخه وویروي.« (نوح: ۷۱/۱)

همدا راز د همدوې په اړه یو ځل بیا فرمایي چې:

»نو هغه د هغوې تر منځ پنځوس کم زر کاله (۹۵۰) کاله و اوسید« (العنکبوت:۲۹/۱۴)

که چیرې د دې نهه سوه پنځوس کالو څخه د هغه د ژوند لمړنی څلویښت کاله وویستل شي نو بیا هم نوح علیه السلام د خپل قوم تر منځ نهه سوه اولس کاله تبلیغ کړې دې او خپله ورسپارل شوې دنده یې تر سره کړې ده.(خود څلویښت کالو د مودې ویستل به ترې سهی نه وي) اما د هغه د قوم سرداړانو ډول او نغارې وهلې او ویل به یې چې:

»تاسې خپل معبودان مه پریږدئ ، تاسې خپل وود ، سواع ، یغوث ، یعوق او نصر مه پریږدئ« (نوح:۷۱/۲۳)

دغه پنځه نومونه د نوح علیه السلام د قوم نیک او صالح وګړي وو. چې د مړینې وروسته خلکو هغوي الله ته د ورسیدو وسیله وګرځوله. نوح علیه السلام تر ډیرې اوږدې مودې پورې د خپل قوم له اړخه ستونزې و ګاللې ، نوره یې دا په وس کې نه وه چې خپل قوم نیغې لارې ته را واړوی ،اویا یې څه ورکم کړي.د هغوي ټولې سختئ یې و زغملې ، نوربی چې د زغم نه خبره ووتله نو د الله تعالې په وړاندې یې فریاد وکړ چې

»:اې زما ربه ! بې شکه چې زه ډیر بې وسه یم ،اوس ته انتقام واخلې(زما نصرت وکړې)« (القمر:۵۴/۱۰)

بیا یې د خپل ټول ژوند پیښې بیان کړې او د الله په دربار کې یې عریضه وړاندې کړه او په اخر کې یې وویل چې:

»اې زما پروردګاره ! په زمکه باندې اوسیدونکې هیڅ کافر مه پریږده. بې له شکه ، که ته هغوې پریږدې نو هغوې به ستا بندګان بې لارې کوی او (په راتلونکې کې به) یوا ځې فاجر کافر اولاد زیږوي ،

اې زما پالونکیه ربه ! ما ، زما مور او پلار ،او هغوي چې زما کورته د مومن په څیر را ننوځي،هغوې ټول او ټولو مؤمنینو نارینه و اوښځو ته ښښنه وکړې او ظالمانو ته د هغوې په بربادئ او هلاکت کې ډیرښت راوړې« (نوح:-۷۱/۲۵ ۲۶)

په دې اساس حکم وشو چې:

»ته زمونږ تر سترګو لاندې او زمونږ د وحې په مطابق یوه کشتۍ جوړه کړه ، د ظالمانو په اړه له ماسره خبرې مه کوه ، بې شکه چې هغوې به غرقیږی.« (هود: ۱۱/۳۷)

بیا د هغه قوم ته هغه ورځ را ورسیده:

(c) ketabton.com: The Digital Library

»نو مونږ د اسمان دروازې د سخت باران وریدو له پاره پرانستې ، او مونږ د زمکې څخه چینې را وویستې ، نو اوبه تر یوه امر پورې ، چې دمخه ورته ټاکل شوې و ،سره یو ځای شوې« (القمر: ۱۲-۵۴/۱۱)

»ان تر دې چې کله چې زمونږ حکم راغې ، او (داوبو) تنور را وخوټیده ، نو مونږ حکم وکړ چې: په دې کشتۍ کې دهر ډول څخه دوه دوه جوړې دخپلې کورنۍ سره یو ځای سپاره کړه ، پرته له هغه چا څخه چې دمخه یې په اړه پریکړه شوې ده. او د ایمان خاوندان هم په کې له ځانه سره سپاره کړه او دهغوې سره ډیرو لږو خلکو ایمان راوړې و.« (هود: ۴۰/۱۱)

لږ څه توجه وکړئ !نو تاسو به په خبره وپوهیږئ چې: د (اهل) یا دخپلې کورنۍ د سپرولو دحکم په وخت کې ورته وویل شول چې دهغوې څخه به هغه څوک له ځانه سره نه سپروې چې عذاب ورته مقدر شوې دې. بیا یې ورته وفرمایل چې دظالمانو په اړه به زما سره خبره نه کوې. تاسې به حیران پاته شئ چې په هغو بدنصیبو کې د نوح علیه السلام خپل زوې هم موجود و. کله یې چې خپل زوې په خطر کې وکوت نو پلرنې شفقت یې دومره په جوش کې راغې چې د الله تعالې له اړخه پرې لګېدلې بندیز یې هم له یاده ووت. لکه چې فرمایې:

»او نوح خپل زوې ته ، چې د ټولو څخه جدا ځانته ولاړ و ، ورغږ کړ. اې زما زویه !له مونږ سره سپور شه او دکافرانو دډلې څخه مه کیږه. هغه ورته وویل چې زه ددې غره په لور پناه وړم ،هغه به ما د اوبو څخه خوندي کړي. ورته یې وویل چې: نن د الله د حکم څخه هیڅوک خوندي نه پاته کیږي ، پرته له هغوې څخه چې پر هغوې پخپله الله تعالې رحم کړې وي ، او بیا دهغوې تر منځ یو موج حائل شو او هغه هم دهمغو غرق کړل شوو خلکو له ډلې څخه وګرزید . او بیا مو حکم وکړ چې اې زمکې خپلې اوبه را کاږه ، او اې اسمانه ! اوبه دې بندې کړه، نو اوبه وچې شوې او کار پای ته ورسید ، او کشتۍ د جودی دغره دپاسه و دریده او وویل شول چې په ظالمانو دې لعنت وی.«(هود: ۴۲-۱۱/۴۴)

خو پلرنۍ مینه او شفقت همغسې په خپل ځای پاته و ،او نوح علیه السلام د الله تعالې په مخکې داسې فریاد کونکې و:

»اې زما ربه ! بې شکه چې زما زوې هم زما داهل څخه دې او ستا وعده هم حق ده او ته د حاکمانو حاکم یې. په ځواب کې ورته وویل شول چې اې نوحه ! هغه ستا داهل څخه نه و. ځکه چې هغه د ناوړه عمل خاوند دې. نو دهغه څه په اړه چې تا ته علم نه وي له ما څخه مه پوښته. زه تا ته نصیحت کوم چې ته دناپوهانو څخه نه شې. عرض یې وکړ چې اې زما پروردګاره !زه دهغې خبرې د غوښتو څخه چې په اړه یې ما ته علم نه وي له تا څخه پناه غواړم ،که چیرې ته ما ته ښښنه و نه کړې او پرما خپل رحمت و نه کړې نو زه به د زیان کارانو له ډلې څخه و ګرزیږم.« (هود: ۴۷-۱۱/۴۵)

اوس مو ولیدل چې دالهی په نظام کې هر څوک بې وسې دي ، نه یې کفارو ته سزا ورکول په وس کې و او نه یې دخپل زوې دخلاصون وس رسیده. دا پرته له اجازې سپارښتنه وه او دا یې پایلې وې. په دې ځای کې زما عقیده تار تار وګرزیده ، چې د یارانو خبره یاران مني ، خو د الله په اړه دا خبره بلکل غلطه ده. بلکه د الله تعالې په اړه د (یار) د لفظ استعمالول هم بې ځایه او غلط کار دې. هیڅوک هغه نه شي مجبورولې. دلته مونږ یې چې دهر مفت خوړونکې ملنګ پورې خپلې هیلې ګنډه کوو . په دې اړه هم څه فکر کول په کار دې چې د نهه نیم سوه کالو راهیسې تبلیغ کونکې نبي علیه السلام دخپلو د زړه د غوښو د خلاصون په خاطر په الله تعالې باندې خپله خبره و نه شوه منلې ، نو دهغو خلکو څخه به څه هیله وکړل شی چې پخپله هم صفر دي او د نورو له پاره هم صفر دي ، لږ څه د انصافه کار

(c) ketabton.com: The Digital Library

واخلئ او که چیرې خبره مې غلطه وکړه نو ما پرې خبر کړئ ،خو بې ځایه تېنګار به نه کوئ ، ددې ډله پالنې او ناپوهۍ د خول څخه ځانونه را بیرون کړئ په قران کې غور او تدبر وکړئ او د تعصب څخه خپل رب ته پناه یو سئ.

یوه بله غلطه انګیرنه هم را پیدا کیږي او هغه دا چې: نورو انبیاؤ ته خو اختیارات نه شته خو زمونږ نبي صلی الله علیه وسلم د ټولو انبیاؤ امام دې ، هغه د ټولو اختیاراتو خاوند ګرځول شوې دې. نو په دې خاطر د هغه روح ته په غږ کولو سره داړتیاو وړاندې کول روا دی. په دې لړ کې د قران کریم په دې آیت لږ څه غور وکړئ، الله تعالې د خپل پیغمبر په خوله وایی ترڅو د امت په ذهنونو او فکرونو کې اصلاح راشي.

»ورته ووایه چې: زه د الله د مشیت او ارادې پرته د خپل ځان له پاره هم د ګټې او تاوان واک نه لرم.« (الاعراف: ۷/۱۸۸)

د یونس په سورت کې هم همدا ډول حکم په ۴۹ م آیت کې راغلې دې.

بیا د دواړو جهانونو د سردار ژوند ته یو ځغلنده نظر وکړئ ! نو ددې آیتونو ریښتونوالي به درته را څرګند شي. د نمونې په توګه: انس رضی الله عنه وایی چې زه د رسول الله صلی الله علیه وسلم سره یو ځاې د ابو سیف کور ته ولاړم ، هغه د رسول الله صلی الله علیه وسلم دزوې ابراهیم «رض» د دایې(رضایی مور) میړه و . رسول الله صلی الله علیه وسلم ابراهیم په خپله غیږ کې را واخست، هغه یې ښکل کړ او بوې یې کړ یعنې خپله پوزه او خوله یې د هغه په خوله باندې داسې کیښوول لکه څوک چې یو شي بوي کوي. ددې نه څو ورځې وروسته یو ځل بیا د ابو سیف کور ته ورغلو . په دې وخت کې ابراهیم «رض» د نزع په حال کې و ، د هغه په کتلو سره د رسول الله صلی الله علیه وسلم د مبارکو سترګو څخه اوښکې را رواني شوې ، عبدالرحمن بن عوف رضی الله عنه ورته وویل چې: اې د الله رسوله: ته هم ژاړې ؟ رسول الله صلی الله علیه وسلم ورته وفرمایل چې: اې د عوف زویه ! دا د رحمت اوښکې دي. ددې خبرې وروسته د رسول الله صلی الله علیه وسلم د سترګو څخه یو ځل بیا اوښکې را رواني شوې او بیا یې وفرمایل چې:

»سترګې اوښکې تویوي ، زړه غمژن دې ، خو مونږ به په خپله ژبه همغه خبره کوو چې زمونږ پروردګار پرې راضي ګیږي ، اې ابراهیمه ! بې شکه چې مونږ ستا په بیلتون باندې غمګینه یو «.

) صحیح البخاري ، باب قول النبي صلی الله علیه وسلم ، انا بک لمحزونون ، ۱۳۰۳ م حدیث(

دا دې الله او دا دې د الله بنده. چې د هغه د مشیت او ارادې په وړاندې بلکل بې وسه دې. زه تر یوه وخته پورې په همدې فکر کې ډوب وم چې یو اوچت ځاې ته د ورختلو له پاره زینې ته اړتیا وي ، نو د کوم یو ستر شخصیت ته د ور رسیدو له پاره باید یو مناسب چینل **proper Channel** موجود وی. اخر الله ته د ورسیدو له پاره به همدا بزرګان یو مناسب چینل **proper Channel** وی ، د هغه د اجازې د ترلاسه کولو له پاره به هم یوې وسیلې ته اړتیا لیدل کیږي. هغه وسیله به زه هرو مرو تاسو ته در وښایم. خود هغې تر مخه د نبي صلی الله علیه وسلم د ژوند یو څو پیښې په لنډه توګه درته بیانوم.

- د احد په جنګ کې زیات شمیر مسلمانان په شهادت ور سیدل ، په دې ډله کې د رسول الله صلی الله علیه وسلم خوږ کاکا سیدنا حمزه رضی الله عنه هم شهید شو . رسول الله صلی الله علیه وسلم دا غم تر اخره پورې له یاده و نه ویوست. د هغه قاتل وحشي رضی الله عنه مسلمان شو خو رسول الله صلی الله علیه وسلم ورته وفرمایل چې:

(c) ketabton.com: The Digital Library

هیڅکله هم زما په وړاندې مه راځه ، څکه ستا په کتلو سره ماته خپل کاکا تر سترګو کیږي. په دې جنګ کې د رسول الله صلی الله علیه وسلم غاښ مبارک هم شهید شو او ډیرې ضربې یې هم وخوړلې. دا ټول د الله مشیت او اراده وه او که نه څوک به دداسې مصیبتونو د زغم شوق ولري ؟

• رسول الله صلی الله علیه وسلم طایف ته د تبلیغ له پاره ولاړ ، زید بن حارثه رضی الله عنه ورسره ملګرې و .د طایف سردارانو درسول الله صلی الله علیه وسلم بلنه و نه منله. بلکه د هغه پر خلاف یې د هغه ځای بد سلوکه ځوانان را وپارول ، هغوې درسول الله صلی الله علیه وسلم پر خلاف بد ه ژبه کاروله او د هغه مبارک ذات یې په کاڼو او تیږو ویشته ، ان تر دې چې د هغه مبارک وجود زخمې شو اودومره وینې ترې و بهیدې چې پښې مبارکې یې د وینو څخه ډکې شوې ، د رسول الله صلی الله علیه وسلم زړه وویرید خو هغه بدمعاشو هغه کیناستو ته هم پرې نښود او د تیږو د ویشتلو په بدرګه یې د هغه ځای نه تللو ته مجبور کړ .دا و د الله تعالې مشیت او دا و د همغه د بنده مجبوري چې د هغه د مشیت تر مخه یې درلوده. ددې نه علاوه نورې ډیرې پیښې ددې آیتونو رښتونولې ثابتوي ، خو د لنډیز په خاطر یې نشم بیانولې.

دیوې غلطې انګیرنې سهی کول:

زما یو دوست زما ذهن په یوه عجیب فکر کې ډوب کړ. تاسې باید د هغې څخه ځانونه خوندي وساتئ. هغه دا چې هغه خو نبي و ، د هغه معامله دالله سره ده. د هغه له پاره چې الله څه وغواړي وکړي کوي یې. څکه د هغه سپارښتنه به همغه څوک کوي چې د هغه څخه پورته وي ، زمونږ له پاره خو به همغه سپارښتنه کوي ،هغه زمونږ له پاره وسیله ده ، په دې اړه زما دغه غلطه انګیرنه قران کریم داسې سهي کړه:

»اې نبي ! دوې ته ووایه چې: زه تاسې ته د هیڅ ډول ګټې اویا زیان ددرسیدو واک نه لرم « .

)الجن: ۷۲/۲۱(

ددې تصدیق ماته په دې ډول تر لاسه شو چې د منافقینو رئیس عبدالله بن ابې ومړ ، هغه په څرګنده توګه په خپل ژوند کې درسول الله صلی الله علیه وسلم د خوشحالولو هڅه کوله ، رسول الله صلی الله علیه وسلم د مرګ په وخت کې ورته خپل مبارک کمیس هم ور واغوست ، د هغه د جنازې لمونځ یې هم ادا کړ او هغه ته یې د بښنې له پاره دعا هم وکړه. خو څرنګه چې د الله تعالې اجازه نه وه نو په دې خاطر ددواړو جهانونو سردار ته دالله تعالې له اړخه دا ځواب وویل شو:

»که چیرې ته د هغه له پاره بښنه وغواړې او که وې نه غواړې(برابره ده) ،بلکه که ته د هغه له پاره اویا ځلې هم بښنه وغواړې بیا به هم الله هغه ته بښنه و نه کړي» (التوبه: ۹/۸۰(

»د نبي او د ایمان د خاوندانو سره هیڅکله هم نه ښایي چې د مشرکینو له پاره د بښنې دعا وکړي ،که څه هم هغوې ددوې نژدې خپلوان وي ، په داسې حال کې چې دا ډاګیزه وی چې هغوې د دوزخ د اور خاوندان دي. (التوبه: ۹/۱۱۳(

بیا یې وفرمایل چې:

(c) ketabton.com: The Digital Library

»که چيرې د هغوې څخه کوم يو ومري ، نو د هغوې د جنازې لمونځ مه کوئ ، بلکه د هغې په قبر باندې هم مه درېږئ« (التوبه: ۹/۸۴)

بل اړخ:

دا خو د اجازې پرته د خير اراده وه چې پوره نه شوه. او س يې دا بل اړخ ووينئ. نبي صلی الله عليه وسلم د يوه قوم د غوښتنې په اساس د هغوې د ښوونې او روزنې له پاره د هغوې سره او يا کسه قاريان و استول. دا د هغه قوم له اړخه يو جال و ، هغوې دا قاريان ټول شهيدان کړل ، رسول الله صلی الله عليه وسلم ته د دې ظلم او تيرې خبر را ورسيد نو هغه صلی الله عليه وسلم ډير غمګين شو او يوه مياشت يې په پرلپسې توګه د سهار په لمانځه کې د قنوت نازله د لوست په وخت کې د دې ظالمانو له پاره بددعاوې کولې ، او د خپلو بنديانو د راپريښولو له پاره يې لاسونه د الله دربار ته غځول. د هغه صلی الله عليه وسلم الفاظ دا و چې:

»اې الله ! وليد بن وليد ، سلمه بن هشام او عياش بن ابوربيعه ته خلاصون په برخه کړې ، اې الله ! ته په دغه مضرقوم باندې خپل سخت عذاب نازل کړې او دا عذاب پرې د قحط په شکل کې را نازله کړې دا سې قحط چې د يوسف عليه السلام د وخت د قحط په څير وي (يعنې اوه کاله په پرلپسې توګه .(

تاسو غور وکړئ چې نبي صلی الله عليه وسلم څومره غمژن او قهريدلی و چې دا بد دعاوې يې په لوړ اواز سره کولې: « اې زما ربه ! ته په فلان او فلان باندې لعنت وکړه » (صحيح البخاري ، الفسير ، باب ليس لک من الامر شیء ، ۴۵۲۰م حديث(

يعنې رسول الله صلی الله عليه وسلم د هغو عربو قبيلو نوم اخسته چې په قتل کې شريک و ، دا بد دعاوې تر هغې پورې جاری وې تر څو چې دا حکم راغې:

»اې نبي ! په دې معامله کې تا ته هيڅ ډول اختيار نه شته ، که چيرې الله وغواړي نو هغه خلک ښښلې هم شي او عذاب ورکولې هم شي ، بې شکه چې هغوې ظالمان دی ، په زمکه او اسمان کې هر څه د الله له پاره دي ، هر چا ته چې هغه وغواړی ښښنه کولې شي او چا ته چې وغواړی عذاب ورکوي او الله ډير زيات ښښونکې او مهربانه دې.«العمران : ۱۲۹-۳/۱۲۸(

د دې آيت څخه:

خدا کا بکړا چهرالې محمد(ص) محمد(ص) کا پکړ چهړا کويی نهين سکتا

د دې شعر حقيقت هم په پوره توګه را څرګنديږي ، ځکه چې نبي صلی الله عليه وسلم غوښتل چې ځان ترې خلاص کړي خو خلاص يې نه شو کړې او غوښتل يې چې هغوې ونيسي خو ويې نه شو نيولې ، دا الله مقام هغه دې او د بنده مقام دا دې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ددې خبرې د کولو تر مخه چې د الله له اړخه اجازه څه ته وايي ، او دا اجازه څه ډول شوني ده ، زه دا اړينه ګڼم چې تاسې د يوه بل سر درد څخه بيرون و کاږم. او هغه دا چې د قبر خاوند ، دبت خاوند يا د ځاې او کور خاوند چې ددې مادي ژوند د قيودو څخه ازاد شي او د الله تعالې ميلمه وګرځي نو هغه زمونږ ددعاګانو ، چغو او مناجاتو څخه بې نيازه او بې خبره ګرځي. البته هغوي زمونږ د اخلاص نه د ډکو دعاګانو له پاره اړتيا لري ، په دې خاطر مونږ د جنازې په لمانځه کې دهغوې له پاره دعاګانې کوو.

د مړينې نه وروسته سپارښتنه:

ډير شمير عالمان د قران کريم دوه ايتونه ددې ثبوت له پاره وړاندې کوي چې شهيد ژوندي دي ،په دې خاطر دهغوې څخه کومک غوښتل او دهغوې په واسطه سپارښتنه کول روا دی. زه د لنډيز په خاطر په دې آيتونو باندې بحث کول نه غواړم مګر دومره هرو مرو ويل غواړم چې د الله د اجازې پرته دژونديو د سپارښتنې پايلې څه شوې ؟ تاسو هغه ټولې وکتلې ، اوس دغه څو پيښې په لاندې توګه وړاندې کوم تر څو غلطې انګيرنې له منځه ولاړې شي او د مرګ نه وروسته دژوندانه انځور ستاسو په ذهنونو کې را وڅرخي.

د کهف د اصحابو قصه:

دا دهغو ژونديو اولياو قصه ده چې په خپل ژوند کې دزمکې په سطحه باندې درې سوه نهه کاله ويده شوي وو. هغوې به دستومانتيا په وخت کې خپل اړخونه بدلول ، خو کله چې الله تعالې هغوې دخوبه را ويښ کړل نو د زمانې او وخت د بدلون دحالاتو څخه بې خبره وو . دا قصه د قران په ژبه ولولئ او ويې واورئ ، لکه چې الله تعالې فرمايي:

»ايا تاسې ګمان کوئ چې دغار ملګري (اصحاب غار) او دکتبو خاوند ان(هغه ځوانان چې د خپل ايمان د خوندي ساتلو په خاطر يې په دغه غار کې پناه اخستې وه او بيا يې په غار باندې ديادګار ليکنه وشوه) ، زمونږ د نښو څخه يو عجيبه نښه وه ؟ (الکهف: ۱۸/۹(

او بيا فرمايي چې:

»مونږ دهغوې حال په سهي او څرګنده توګه تاته بيانوو ، بې شکه چې هغوې يو څو ځوانان وو ، چې پر خپل رب يې ايمان راوستې و ، اومونږ هغوې ته په لارښوونه اوهدايت کې نور هم ډيرښت راوست. هغه وخت چې هغوې (د جابر حکمران په دربار کې) و دريدل نو مونږ دهغوې زړونه کلک کړل ، کله چې هغوې و دريدل نو ويې ويل چې: زمونږ پروردګار خو هغه دې چې دا سمانونو اوزمکو پروردګار دې. مونږ دهغه نه علاوه بل کوم معبود نه را بولو ، (که چيرې مونږ دا سې وکړل)نو دا به د عقل نه لرې خبره وي. دا خو زمونږ دا قوم دې چې دهغه پرته يې نور معبودان نيولې دي. ولې بيا دخپل دغې کار له پاره څرګند دليل نه را وړاندې کوي ؟ دهغه چا څخه به بل ستر ظالم څوک وي چې په الله پورې درواغ و تړی ؟» الکهف: ۱۵-۱۸/۱۳(

دا خبرې دغه د الله دوستان دهغه جابر حکمران په دربار کې ، چې وقيانوس نوميده ، ولاړ دی او کوي يې. هغوې يې ددې حکمران دربار ته د توحيد ويلو په جرم را وړی و . الله تعالې د هغوې حوصلې ورکلکې کړې اودهغوې په زړونو کې يې دا خبره ور واچوله چې:

(c) ketabton.com: The Digital Library

»کله چې تاسې ددې خلکو او د الله پرته دهغوی د نورو معبودانو څخه جدا شوئ نو په غار کې پناه واخلئ تر څو ستاسې پروردګار ستاسې له پاره دخپل رحمت لمنه پراخه کړي او ستاسې له پاره دهغې څخه د ارام وسایل را پیدا کړي.» (الکهف: ۱۸/۱۲(

ویل کیږي چې بادشاه دکوم مصلحت له مخې او د خپلو مصروفیاتو په اساس دغه کار تر یوه وخته پورې شاته وغورځواه ، دغه دالله دوستان د دې ځای څخه د وتلو سمدستې وروسته هغه غار ته پناه راوړه چې الله تعالې دهغوی په زړونو کې القا کړې و . دهغوی سره دهغوی یو وفاداره سپې هم روان و ، کله چې دوې غار ته ورننوتل نو د ډاډ ساه یې واخسته او بیا یې دا دعا ولوستله:

»اې زمونږ پروردګاره ! پر مونږ دخپله اړخه رحمت را نازل کړه او مونږ ته زمونږ په امورو کې سهي لار ښوونه وکړه» (الکهف: ۱۸/۱۰(

دوې د ویرې او ستومانتیا په اساس همدلته پریوتل او ویده شول ،الله تعالې دهغوی کیفیت دا ډول بیانوي:

»په دغه غار کې مونږ تر څو کالو پورې دهغوی په غوږونو باندې پرده را غوړولې وه .»(الکهف:۱۸/۱۱(

»او لمر به د را ختولو په وخت کې ووینې چې د غار ښې لورې ته میلان کوي او کله چې لویږي نو پریږدې دوې کیڼ لورې ته او دوې ددې غار په ارت میدن کې دی ، دغه (یاد ونه) د الله د قدرت د نښو څخه ده ، الله چې هر چا ته سمه صافه لاره ور وښووله نو همغه د سمې صافې لارې موندونکې دې او هر هغه څوک یې چې بې لارې (ګمراه) کړ نو د هغه له پاره به هیڅ ولي او دوست لاره ښوونکې و نه مومې.

او ته به ګمان کوې په دوې ویښ دي حال دا چې دوې ویده دي، او مونږ دوې په ښې او کیڼ اړخ اړو را اړوو ، او ددوې سپې (دغار په خوله کې) ددواړو څنګلو په غځولو سره د زمکې په مخ پروت دې ، نو که چیرې ورپورته شې ته دوې ته او دوې ووینې نو هرومرو به ته د دوې څخه په تیښته را وتښتې ، او هرو مرو به د هغوی ویره پر تا را خپره شي .»(الکهف:۱۸-۱۸/۱۷(

هغوی همداسې په پوره ډاډ سره ویده و ، ان تر دې چې:

» هغوی په دې غار کې د درې سوه او نهه کالو څخه ډیره موده پراته و » (الکهف: ۱۸/۲۵(

او بیا یې وفرمایل چې:

»او په دې توګه مونږ هغوی را بیداره کړل تر څو پخپلو منځو کې یو دبل څخه وپوښتي . دهغوی څخه یوه وپوښتل چې: څومره موده وشوه چې ویده شوې یې ؟ یوه ورځ او یا د یوې ورځې لږ څه برخه ، بیا یې وویل چې ستاسې پرورګار ښه پوهیږي چې تاسې څومره موده ویده شوي یاست. راځئ د خپلو ملګرو څخه یوه ته دا پیسې ورکړئ او ښار ته یې و لیږئ چې کوم خوراک پاکیزه وي نو دهمغې څخه دې یې تاسو ته راوړي ، خو هغه ته په کار ده چې نرمې خبرې وکړي او ستاسې په اړه هیچا ته هم څه و نه وایې. هغوی خو داسې خلک دي چې که پر تاسې باندې غالب شول نو تاسې به د تیږو په ویشتلو باندې ووژني او یا به مو بیرته خپل مذهب ته ور واړوي نو بیا به هیڅکله هم تاسې بریالي نه شئ. (الکهف:۲۰-۱۸/۱۹(

(c) ketabton.com: The Digital Library

لږ څه غور وکړئ چې هغوې درې سوه او نهه کاله هلته په غار کې ویده وو . هغوې د زمکې په مخ ساه هم اخسته ، اړخونه یې هم بدلول ، خو د دنیا او ددنیا دشیانو څخه دومره بې خبره و چې دا احساس هم ورته نه و پیدا شوې چې څومره پسرلي یې په سر تیر شوې دی او خزان شوي دی او دتاج او تخت څومره خاوندان له منځه تللې او خاوري شوی دی، هغوې خطر ونه محسوسول خو هغوې ته د ا ډاګیزه نه وه چې د هغه چانه چې دوې تبنتیدلی و هغه ډیره موده مخکې ددې دنیا څخه تللې دې او پاته خلک ددوې درنبت کونکي او همدرده دي ، دا دزمکې په سر د ژوندیوویده شوو اولیاؤکرامو حال و ، نو بیا به څوک څه ډول وا یی چې د زمکې تر منځ د ډیرې ډیرې خاورو او ښختو لاندې پروت ، د الله کوم دوست به ، چې د الله ځانګړې میلمه هم وي ستا د حالاتو ،او ستا د ستونزو او مشکلاتو څخه خبر اوسي. الله دې مونږ د قران د توحید د نظریې سره اشنان کړي. امین.

د عزیر علیه السلام قصه:

په فریب او دوکه کې اچونکي دې تا په دوکه و انه چوي ، ځکه چې دا خوب دې خو دمړینی وروسته بنده د الله تعالې سره یو ځاې کیږي هغه زمونږ د حالاتو څخه ښه خبر دې او زمونږه سپارښتنه به کوي......

راځئ دیوه نبي سیدنا عزیر علیه السلام قصه واورئ ، هغه په یوه خره باندې سپور په سفر روان و چې مرګ پرې راغې ، هغه نژدې یو کال هلته مړ پروت و او بیا را ژوندې کړل شو ،خو هغه د زمانې دبدلونونو څخه بې خبره و. الله تعالې و فرمایل چې:

»او یا د هغه چا په څیر چې په یوه وران ویجاړ کلي تیریده ، هغه وویل چې الله څه ډول دوې دمړینی وروسته را ژوندي کوي نو الله هغه هم دمرګ په خوب ویده کړ او تر سلو کالو پورې مړ پروت و . بیا یې هغه را ژوندې کړ ، دهغه څخه وپوښتل شو چې ته په دې حال کې څومره پاته شوې یې. ورته یې وویل چې یوه ورځ ، یا دیوې ورځې یوه برخه. ورته وویل شول چې ته سل کاله دلته په همدې حالت کې پروت وې. اوس نو ته دخپل خوراک څښاک شیانو په لور ووینه ، هغه خراب شوي نه دي ، دخپلې سپرلۍ (خره) په لور ووینه ،مونږ تا دخلکو له پاره نښه ګرځوو ، او دهغو هډوکو په لور ووینه ، چې مونږ څه ډول هغه بیرته جوړوو او په غوښه او پوستکي یې پټوو. » (البقره: ۲/۲۵۹)

که چیرې تاسې په دې پیښو لږ څه فکر وکړئ نو په دې خبره به و پوهیږئ چې دمړینې د پیښیدو وروسته ددې نړۍ سره دهر نبی او بزرګ اړیکي پرې کیږي، هغوې زمونږ چغې او سوري نه شی اوریدلې او نه زمونږ فریاد ته را رسیدلې شی.

بده یې مه ګڼئ بلکه فکر پرې وکړئ او قران ولولئ. په دې کې ستاسو له پاره ګټه ده ، په غصې کې تاسې ته هیڅ ډول ګټه نه شته ، راځئ اوس یو ځل دا ولولئ:

»دهغه وګړي څخه به ډیر ګمراه او لار ورکې څوک وي چې د الله پرته هغو ته غږ کوی چې د قیامت تر ورځې پورې د هغې غږ نه شي قبلولې اوهغه د دوې د چغو او سورو څخه هم بې خبره دې ، بیا نو په کومه ورځ چې خلک سره راټول کړل شي نو هغه به ددې ورغږ کونکو دښمن وي او دهغوې د عبادت څخه به انکار کوي.»(الاحقاف: ۵-۶/۴۶)

(c) ketabton.com: The Digital Library

لږ څه غور وکړئ ! بلکل ډاګیزه کیږي چې د دې څخه یواځې بت مراد نه دې بلکه ټول هغه شخصیات ترې مراد دي چې کوم بت یا قبر ورته منسوبیږي. او خلک ورته په پوره عقیدې او ګروهې سره غږ کوي که چیرې یقین مو نه راځی نو بیا دقران کریم دا ځای ولولئ ، لکه چې فرمایي:

»ایا دا خلک هغوې د الله سره شریکان جوړوی چې نه څه پیدا کولې شي بلکه په خپله پیدا شوي دي ، هغوې د دوې سره دکومک کولو توان هم نه لري او نه دخپل ځان له پاره څه کولې شي«.

)الاعراف:۱۹۲-۱۹۱/۷(

»بې شکه ، هغوې چې تاسې د الله پرته را بولئ ،هغوې هم ستاسې په څیر بندګان دي ، نو تاسو هغوې را وبولئ او وینئ که چیرې ریښتوني یاست ، چې هغوې به ستاسې بلنه و مني ، ایا هغوې پښې لرې چې پرې ولاړ شی ؟ایا هغوې لاسونه لري چې پرې نیول وکړاې شي ؟ایا هغوې سترګې لرې چې پرې وکتلې شي ؟ایا هغوې غوږونه لرى چې پرې واوریدلې شي ؟» (الاعراف: **۱۹۵-۱۹۴/۷(**

فکر وکړئ ! چې د داسې وګړې څخه بل د رحم وړ څوک وي چې د مطلق قدرت خاوند الله له یاده و کاږي او هغو بزرګانو ته چغې کړي چې زمونږ په څیر بندګان دي ، خو د هغوې غږی کار نه کوي ، دا بت نه دې بلکه (عباد امثالکم) ستاسې په څیر بندګان دي... بیا یې وفرمایل:

»او د الله نه پرته چې کوم خلک دوې را بولې هغوې هیڅ شې هم نه شي پیدا کولې بلکه هغوې پخپله پیدا کړل شوي دي ، هغوې مړه دي ، ژوندي نه دي ، او هغوې په دې هم نه پوهیږی چې کله به را پورته کیږي.» (النحل:**۲۱-۲۰/۱۲(**

دبتانو خو د راپورته کیدو پوښتنه هم نه را پیدا کیږي. په دې اساس دا همدا بزرګان دی ، هغوې ته دا معلومه هم نه ده چې هغوې ته د را بللو له پاره اوازونه کیږی ، هغوې به دقیامت په ورځ یواځې انکار نه کوي بلکه جنګ جنګړه به هم کوي. لکه چې فرمایې:

»او په هغه ورځ به مونږ دوې ټول سره رایو ځای کړو ، بیا به شریک جوړونکو ته ووایو چې تاسې او ستاسې شر یکان دې په خپلو ځایو کې و دریږي ، بیا به مونږ هغوې چې د الله سره یې شریکول ، سره جدا جدا کړو ، هغوې به ورته ووایې چې تاسې هیڅکله هم زمونږ عبادت نه دې کړې ، زمونږ او ستاسې تر منځ یواځې الله د ګواه په څیر کافي دې چې بې له شکه چې مونږ ستاسې دعبادت څخه بلکل بې خبره وو .» (یونس: **۲۹-۲۸/۱(**

الله تعالې دې وکړي چې اوس تاسې پوه شوي یاست ، چې دا جګړه کونکي به بوتان نه وي بلکه همدا بزرګان به وي ځکه چې الله تعالې دهغوې څخه هم ځواب غواړي او هغوې به دخپل ځان دپاکوالي دثابتولو په خاطر جګړه کوی.

»په هغه ورځ چې د الله پرته د نورو دعبادت کونکي او دهغوې معبودان به الله سره را ټول کړي نو هغوې ته به ووایې چې: ایا تاسو زما دا بندګان بې لارې کړی وو یا دوې په خپله بې لارې شوي و .؟ هغوې به ځواب ورکړي چې ستا ذات خو دهر څه څخه پاک دې ، له مونږه سره ښکلیږي دا نه ښایې چې ستا پرته بل څوک خپل کارساز و ګڼو خو ته پخپله هغوې ته او دهغوې پلرونو اونیکونو ته ګټه ور رسوې. ان تردې چې دوې ستا یادول هم هیر کړل او دوې یو هلاک کیدونکې قوم و ګرزید.(بیا به الله تعالې مشرکانو ته ووایې چې: اې مشرکانو !) هغه دعوې چې تاسې یې نن کوئ

(c) ketabton.com: The Digital Library

په هغې کې خو هغوئ تاسې دروا غجن ګڼي ،بیا به تاسو دالله د عذاب مخ هم و نه شئ اړولې او نه به تا سو ته کوم ملاتړې ، بسپنه کونکي او مدد رسونکې وي.»(الفرقان: ۱۹-۱۷/۲۵)

زما ورونو ! ایا تاسې اوس هم دا ګمان کوئ چې هغه بزرګ نه دې بلکه بت دې ! اوس به دیوه بزرګ دنوم په اخستلو سره ستاسو دا شک هم ورک کړم ، لکه چې الله تعالې فرمایي:

»کله چې الله ووایي چې: اې عیسې ابن مریم ! ایا تا هغوې ته ویلي و چې ما او زما مور دالله نه علاوه خپل کار جوړونکې و نیسئ ؟ هغه به ځواب ورکړي چې: ستا ذات خو پاک دې ، ماته دا نه ښایي چې دا سې خبره وکړم چې دکولو حق یې نه لرم.که چیرې ما کړې هم وایي نو تاته به یې علم و.ځکه چې ته زما د زړه په خبره پوهیږې خو زه ستا دزړه په خبره نه پوهیږم ، بې شکه چې ته په غیب پوهیدونکې یې. ما هغوې ته ددې پرته نور څه نه وویلې دڅه په اړه چې تا حکم کړې و او هغه دا چې د الله عبادت وکړئ، هغه چې زما اوستاسو پروردګار دې ، تر هغو چې زه دهغوې تر منځ وم ، ما هغوې څارل ، خو کله چې تا زه دنړۍ څخه پورته کړم نو بیا خو دهغوې څارونکې همته یې. بې شکه چې د هر څه څارونکې اولیدونکې ته یې « .

)المائده: ۱۱۷-۱۱۲/۵(

نو څوک چې اوس هم پرې نه پوهیږې نو دهغه به څه علاج وي ؟ ما ویلي و چې په نړۍ کې هیڅوک بت پاله نه شته. د بت د عبادت څخه یې مراد د اصل بزرګ عبادت دې. خو دمړینې وروسته هیڅ بزرګ زمونږ د حالت څخه خبر نه دې. دا بزرګ به زمونږ دعبادت څخه انکار کوی او دخپل ځان دپاکوالي په خاطر به جګړې کوی. لکه څنګه چې عیسې علیه السلام وویل.

زما مسلمانانو ورونو ! لږ څه فکر وکړئ چې مونږ څه کوو ؟ مولانا حالي څومره ښه ویلي دي.

»هغوې چې د بت عبادت کوي نو کافر ګڼل کیږي ، او که څوک خدا اې ته زوې ثابت کړي هغه هم کافر دی ، که اور ته خپله قبله وایی نو هم کافر ګڼل کیږي او که په کواکبو کې کرشمې لټوي هم کافر دي

خو مؤمنانو ته لارې پرانستې دي، د چاد عبادت له پاره یې چې شوق کیږي هغه کوي!

که غواړی نو د نبی څخه خدا اې جوړوي ، او د امامانو رتبې دنبیانو څخه هم لوړوی ،

شپه اوورځ په زیارتونو باندې څادرونه نذر کوي اودشهیدانو قبرونو ته ورځي او دعاګانې ترې غواړي.

ددوې په دې کار نه دهغوې په توحید کې کوم خلل پیښیږي،نه یې اسلام خراب شي او نه یې ایمان زیانمنیږې« !!

دمشرک مثال:

که په پورته ایتونو لږ څه غور وکړئ نو په دې خبره به پوه شئ چې شرک څه ته وایی او توحید څه شې دې؟ دمشرک عقیده په کوم پوخ بنسټ نه وی ولاړه ، بلکه هسې په واهیاتو او بې بنسټه شیانو ولاړه وي. خو مشرکان بیا همدا د

(c) ketabton.com: The Digital Library

خپله ځانه جوړه شوې باطله او واهی عقیده خپل معراج ګڼي او په همداسې مشرکانه خبرو کې خپل ژوند تیروي ، چې تر اخره پورې یې هدایت نه په برخه کیږي. الله تعالی د مشرک مثال داسې بیانوي:

»هغو خلکو چې د الله نه پرته یې نور ملاتړي نیولي دی د هغوې مثال د غڼې په څیر دې چې کور جوړوي ، او تر ټولو ډیر کمزورې کور د غڼې کور دې ، کاشکې دوې پرې پوهیدلې.«(العنکبوت:۲۹/۱۴)

لږ څه ژور فکر وکړئ ! لکه څنګه چې غڼه د خپل وجود د داخل څخه مواد راباسي او خپله جاله پرې جوړوي نو په همدې توګه مشرک هم د خپل ځان د داخل څخه د خیالاتو او وهمونو نه ډکه یو عقیده جوړوي، او لکه څنګه چې غڼه په خپل هغه کمزورې کور کې کیني او فکر کوی چې په یوه ډیره مضبوطه او مستحکمه کلا کې ناسته ده نو په همدې توګه مشرک هم د خپله ځانه د جوړو شوو خدایانو په وهمونو کې ناست وي او هغه د خپل ځان له پاره د کلکو دیوالونو یوه مستحکم پناه ځای ګڼي. او لکه څنګه چې دیوې غڼې جاله د باد دیوې څپې سره له منځه ځي په همدې توګه د توحید د یوه ګذار سره سم د مشرک هغه د وهمونو ډک خیالات هم دوړې وړې کیږي. فکر وکړئ چې شرک څه شې دې ؟ او د هغې پایلې څومره ناهیلې کونکی دی؟ الله تعالی د مشرک د مثال د بیانولو په لړ کې فرمایې چې:

»اې خلکو ! ستاسو له پاره یو مثال ذکر کیږی ، هغه په غور سره واورئ ! د الله نه پرته ټول هغه څوک چې تاسې یې ر ا بولئ هغوې یوه مچ هم نه شي پیدا کولې که څه هم هغوې ټول د دې کار له پار ه سره راټول شي. (بلکه هغوې دومره بې وسه دي) چې که چیرې مچ ترې څه یوسي نو بیرته یې ترې را ستنولې نه شي ، غوښتونکې هم کمزورې او د چانه چې غوښتل شوي هغه هم کمزروې او بې وسه دې. حقیقت دا دې چې دې مشرکینو د الله قدر نه دې پیژندلې ، بې شکه چې الله ډیرزیات قدرت خاوند او په هرشي غالب دې.« (الحج: ۷۴-۲۲/۷۳)

دې خلکو ته بیابیا فکر کول په کار دې او سمدستې ورته توبه کول په کار دي چې د (یاعلي مدد ، یا مشکل کشا ، یا شیخ عبدالقادر جیلاني...) او نورو له پاره اواز کوي ، مشرکان خو د ډیر زیات رحم وړ خلک دي چې د هر در او دروازې خاورې چاټوی او خپل ژوند تیروي ، خو هیڅ هم په لاس نه ورځي. الله تعالی په قران کریم کې فرمایې چې:

»د همغې (الله) رابلل حق دي ، مشرکان چې د هغه پرته نور خلک رابولي نو هغوي د هغوې هیڅ دعا نه شي قبلولې.(د دې مثال د هغه تږي په څیر دې) چې خپل لاس د اوبو په لور ور غځوي ترڅو د هغه خولې ته را ورسیږي ، خو دا اوبه هیڅکله هم د هغه خولې ته نه رسیږي ، په همدې توګه د کافرانو دعاوې هم بې کاره ثابتیږي. «(الرعد: ۱۳/۱۴)

یوسف علیه السلام هم همدا خبره خپلو بندیانو ملګرو ته کړې وه لکه چې فرمایې:

»اې زما د بندیخانې ملګرو ! ایا څو خدایان غوره دی او که یو اځې او یو اځې یو او زبردست الله غوره دې ؟ تاسې د هغو پرته د بل چا بندګې نه کوئ چې تاسو او ستاسو پلرونو د هغوې له پاره څو نومونه ایښودې دي ، او د هغې له پاره الله هیڅ دلیل نه دې نازل کړې. د الله پرته د هیچا حکومت نه شته ، هغه ویلي دی چې: زما پرته د بل چا عبادت مه کوئ ، همدا پوخ دین دې ، خوزیات خلک پرې نه پوهیږي«.

)یوسف: ۴۰-۱۲/۳۹)

(c) ketabton.com: The Digital Library

د وسیلې حقیقت او طریقه یې:

دا د لیک داسې یوه تخته ده چې تر عنوان لاندې یې ګڼ شمیر وګړو د شرک او بدعت د کانونه پرانستي دي. دغه بد قماشه وګړي زمونږ د دولت او مال لوټولو ته ناست دي خو مونږ فکر کوو چې دوی پر مونږ ډیر ستر احسان کوي. خدای خبر چې د همدې عنوان لاندې به د څومره خلکو عزتونه تر پښو لاندې کیږي او د څومره خلکو ایمانونه به لوټل کیږي ، دا لړۍ په ډیره عیاره توګه په پرلپسې توګه روانه ده. راځئ چې ووینو چې دا وسیله څه شی دی؟ تر ټولو لمړۍ دا آیت ولولئ!

»ای خلکو ! تاسو ټول د الله محتاج یاست ، او الله غني او حمید دی.« (فاطر: **۳۵/۱۵**)

ټول خلک محتاج دي ، یوازې همغه ذات بې نیازه او بې پروا ذات دی. هغه دې ته هم اړتیا نه لري چې تعریف دې یې وکړل شي. که د هغه څوک تعریف وکړي او که و یې نه کړي هغه په ټولو صفتونو ښایسته دی.

راځئ چې د یو څو محتاجو وګړو حالات ولولو. اووینو چې هغوی د خپلو اړتیاو په وخت کې څه ډول الله تعالی ته خپل ځانونه رسولي دي ، تر څو مونږ هم د هغوی په قدم ولاړ شو او همغه وسیله اختیار کړو چې هغوی اختیار کړې وه. مونږ د نوح علیه السلام قصه مختنه یاده کړه ، بیا په غور سره ولولئ چې هغه په څه ډول د الله تعالی د کومک د تر لاسه کولو له پاره هڅې کړې وې. په همدې لړ کې د نورو انبیاؤ علیه السلام پیښې په لاندې توګه بیانوو.

سیدنا ادم علیه السلام:

که چیرې کومه غلطي وشي نو د ابلیس په څیر باید زړور و نه او سیږې ، بلکه د ادم علیه السلام په څیر سمد ستې ښښنه غوښتل په کار دي ، الله تعالی توبه کونکي ډیر غوره ګڼي. تاسو د ادم علیه السلام حالات و وینئ:

وسیله:

الله تعالی ادم علیه السلام را پیدا کړ او په ډیر فخر سره یې هغه ته خپل خلافت ور باښه. په ملایکو یې ور ته سجده وکړه او سجده نه کونکي یې د خپلې درګاه څخه وشړل. ادم علیه السلام ته یې په جنت کې د اوسیدو حکم وکړ او دیوې ونې څخه پرته یې د نورو ټولو ونو د میوو د خوړلو اجازه ورکړه ، خو شیطان چې د انسان ازلي دښمن دی ، او د انسان د بې لارې کولو له پاره سوګند یاد کړې و ، همغه ادم علیه السلام د همغې ونې د میوې خوړلو ته و هڅاوه چې ترې منه کړل شوې و ، په همدې کار سره ادم علیه السلام د جنت څخه را وویستل شو. خو ادم علیه السلام د الله تعالی دا ناخوښي و نه شوه زغملې او په ډیر عذر سره یې ترې معافي او ښښنه و غوښتله ، الله تعالی فرمایي:

»ادم د خپل رب څخه څو کلیمې زده کړې بیا هغه د هغه په لور متوجه شو.« (القرة: **۲/۳۷**)

الله تعالی همدا ډول تګلاره ډیره خوښوي، ځکه یې ادم علیه السلام ته هم همدا تګلاره پخپله ور وښودله.«(ادم او حوا) دواړو عرض وکړ چې: ای زمونږ پروردګاره ! مونږ په خپلو ځانونو باندې ظلم کړی دی ، که چیرې ته مونږ ته ښښنه و نه کړې ، او پر مونږ رحم ونه کړې نو مونږ به د زیان کارانو له ډلې څخه شو.« (الاعراف: **۷/۲۳**)

(c) ketabton.com: The Digital Library

زما مشوره داده چې تاسې د قران کريم دغه پورتنۍ ياد کړل شوي پيښې په مکمله توګه ولولئ ، يعنې دغه آيتونه د ترجمې سره يو ځاې ولولئ.

سيدنا يونس عليه السلام:

يونس عليه السلام د الله تعالې نبي و ، کومو کليو ته چې هغه مبعوث شوې و هغوې د هغه بلنه و نه منله. دا کشمکش تر ډيرې مودې پورې روان و ، اخر سيدنا يونس عليه االسلام د خپل قوم نه ناهيلې شو او د الله تعالې په دربار کې يې شکايت وکړ ، قوم ته يې په اخرې ځل ګواښ ورکړل شو چې که چيرې د خپلو اعمالو څخه لاس وانخلي نو د درې ورځو وروسته به په عذاب ککړ شي ، د دې اعلان د کولو څخه وروسته هغه د کلي څخه ووت ،خلکو هم د عذاب نښې نښانې و کتلې نو د کليو څخه ووتل او په ژړا او فرياد سره يې د بښنې غوښتنه وکړه ، استغفار او بښنه د تقدير مخ بدلوي ، د الله تعالې رحمت په جوش کې راغې او عذاب و تنبول شو. خلک د يونس عليه السلام په لټه کې شول ، د بله اړخه يونس عليه السلام د خپل قوم څخه ناهيلې د الله تعالې د اجازې پرته بل کوم لورې ته روان شوې و ، په لاره کې درياب را ته. د درياب څخه د تيريدو په خاطر په کشتۍ کې کيناست. خو کشتۍ توپاني شوه ، پريکړه وشوه چې کوم غلام د خپل مالک څخه را تښتيدلې دې او په دې کشتۍ کې ناست دې ، پچه واچول شوه خو دا پچه په بيا بيا د يونس عليه السلام په نامه راووتله. خلکو د ځان د خوندي ساتلو په خاطر يونس عليه السلام په درياب کې ور وغورځاوه. قران کريم دا قصه داسې بيان کړې ده:

»بې شکه ، يونس د پيغمبرانو څخه و. کله چې هغه د بار کړل شوې کشتۍ په لور ور منډې کړې ، نو خلکو پچه واچوله او هغه يې په درياب کې ور ګذار کړ بيا هغه يو ماهي تير کړ ، او بيا پښيمانه شو «.

)الصفت: ۱۴۲-۳۷/۱۳۹(

»بيا هغه په تيارو کې پروت او اواز يې کاوه چې: ستا پرته بل د عبادت وړ نه شته ، ستا ذات پاک دې ، بې شکه چې زه د ظالمانو څخه يم.« (الانبياء: ۲۱/۸۷(

»که چيرې هغه په همدې توګه تسبيح نه کولې ، نو تر قيامته پورې به د هغې (ماهي) په ګيډه کې پروت پاته وې.« (الصفت: ۱۴۴-۳۷/۱۴۳(

لږ څه غور وکړئ ! د الله د نبي غوښتنه وه چې قوم ته يې د هغو د ګناهونو په خاطر سزا ورکړل شي خو الله هغه قوم ته بښنه کول غوښتل ، حشر يې څه شو ؟ او څوک غالب شو ؟ څوک وايې چې: « يار د يار خبره مني » ، د بښنې د غوښتنې دغه طريقه ده چې هر کله چې څوک په کوم مصيبت کې را ونښلي او کله چې غلطۍ ترې وشي ، نو د زړه له کومې استغفار او توبه وکړي ، نو توبه يې منل کيږي.

سيدنا ابراهيم عليه السلام:

د الله تعالې جليل القدر نبي و. د الله تعالې په لاره کې يې د يوه ازميښت پسې بل ازميښت ګاللې دې ، کله چې يې عمر زړښت ته ورسيد نو د زوې له پاره يې اړتيا محسوس کړه نو دعا يې وکړه چې:

»اې زما پروردګاره ! ما ته يو صالح زوې را په برخه کړه« (الصفت: ۳۷/۱۰۰(

(c) ketabton.com: The Digital Library

سیدنا ذکریا علیه السلام:

دا د الله تعالې نبي و او د عیسې علیه السلام د مور ماما و . همغه د الله تعالې په حکم سره د مریم علیه السلام د پالنې کفالت په غاړه اخستې و . خپل اولادونه یې نه درلودل. زړښت ته ور نږدې شو . ښځه یې هم شنډه شوې وه ، ددې تر څنګ ډیره کمزورې شوې هم وه . هغه به ډیر وخت مریم علیه السلام په خپله حجره کې په عبادت کې مصروفه پرېښوده او دروازه به یې پسې تړله او خپلې حجرې ته به ورته. خو کله به چې را ستون شو نو د مریم علیه السلام تر مخ به یې تازه میوې او خوارک کوت. ترې وبه یې پوښتل چې دغه ټول هر څه تا ته له کومه راځي ؟ هغې ځواب ورکړ چې دالله له اړخه. هغه چې هر چاته وغواړي بې حده او حسابه روزي ورکوي. د ذکریا علیه السلام ذهن سمدستې همغې لورې ته ولاړ او ویې ویل چې زه هم دالله تعالې څخه زوې غواړم ، په دې اساس یې دعا وکړه چې:

»اې زما پروردګاره ! د زړښت په اساس مې هډوکې کمزورې او د سر وېښتان مې سپین شوي دي ، اوما چې کله هم له تا غوښتي تا بې برخې نه یم پرېښې. او ماته زما څخه وروسته زما د وړورګلوې څخه د بدکاریو په اړه ویره ده ، زما ښځه شنډه ده خو ته ما ته د خپل خاص فضل له مخې زوې را په برخه کړه «

)مریم: ۵-۱۹/۴(

غور وکړئ چې الله ته د ورسیدو له پاره وسیله څه شې دي ؟ په بل عبارت: دعا په خپله وسیله ده. الله تعالې اولاد ورکوي او که نه هغه هم بزرګان درلودل. دعاګانې همغه اوري ، تاسې یې هم د همغه څخه وغواړئ ، هغه ستاسو دعا اوري او د هغه پرته بل هیڅوک تاسې ته څه نه شي درکولې ، په قران کریم کې په یوه بل ځاې کې فرمایي چې:

»د زمکې او اسمانونو سلطنت د الله له پاره دي ،هر څه چې وغواړي پیدا کوي یې، چاته چې وغواړي لوڼې ورکوی او چاته چې وغواړي زوې، اویا لوڼې او زامن دواړه ورکوي او څوک چې وغواړي شنډ یې پرېږدي.» (الشورې: ۵۰-۴۲/۴۹(

که چیرې تاسې هم اولاد غواړئ نو په همدې توګه یې وغواړئ ، د درګاه ګانو خاورې مه څټئ ، ما د زکریا علیه السلام دغه دعا په خپل ځان باندې هم ازمیښت کړې ده او دا ډیره مجربه نسخه ده:

»رب هب لي من لدنک ذریة طیبة انک سمیع الدعاء –اې زما پروردګاره ! ماته د خپل قدرت له مخې پاکیزه اولاد را په برخه کړې ، بې شکه چې ته دعا اوریدونکې یې. » (ال عمران ۳/۳۸ (

د سیدنا ایوب علیه السلام قصه:

اوس نو د یوه ناروغه قصه واورئ ! سیدنا ایوب علیه السلام د الله تعالې نبي و ، ازمیښت پرې راغې او ناروغه پریوت. ان تر دې چې ناروغتیایې اخري حد ته ورسیده. اولاد یې هم ټول له منځه ولاړ. مال او دولت یې هم له یوه سره ختم شو. نوکرانو او چاکرانو یې هم خدمت پرېښود . دیوې پرته یې نورې ټولې ښځې هم بې وفا وختلې او ترې ولاړې. د روغتیا له پاره یې وسیلې ته اړتیا وه ،خو په ښکاره توګه څه نه تر سترګو کیدل. دالله تعالې په دربار کې یې عرض وکړ چې:

(c) ketabton.com: The Digital Library

»بې شکه چې ماته ډیر زیات تکلیف رسیدلې او ته د ټولو رحم کونکو څخه ډیر زیات رحم کونکې یې« (الانبیاء: ۲۱/۸۳)

زه خو دعا کوم چې: اې زمونږ ربه ! د ټولې نړۍ ناروغانو ته شفا ور په برخه کړه. خو که چیرې ته ناروغه یې نو ددرګاه ګانو دخاورو د څښولو په ځاې دمالک الملک الله سره په خبر و پیل وکړئ، اوداسې ورسره مخاطب شئ لکه دغه ناروغ چې ورسره شوې و. په دې خبره کې به هیڅ ډول مبالغه نه وی چې هر هغه خبره چې د زړه څخه را بیرون کیږي هغه ډیره اغیزمنه وي، همدا دعا وسیله ده. ستا نیت، ستا خلوص او ستا یقین پخپله ډیره غوره وسیله ده.

سیدنا موسې علیه السلام:

راځئ اوس د یوه مسافر وسیله ووینئ او دا چې هغه څه ډول دخپل ځان له پاره دکومک غوښتنه کوي. موسې علیه السلام دالله نبي و، او الله تعالي هغه د فرعون د ټولو بندیزونو سره سره را پیدا کړ ،بلکه پخپله د فرعون په غیږ کې یې راستر کړ، یوه ورځ ددوو جنګ کونکو څخه یې یوه د موسې علیه السلام څخه دبسپنې غوښتنه وکړه، خبره نه منونکې ته یې چې کله یو سوک ورکړ نه هغه په زمکه پریوت او مړ شو. هغه کس یې چې خلاص کړې و په بله ورځ یې وکوت چې د یوه بل کس سره په جګړه بوخت دې او بیا یې د موسې علیه السلام څخه دبسپنې له پاره ورغږ کړ.
موسې علیه السلام ور مخته شو او ورته یې وویل چې ته هره ورځ په جنګونو کې بوخت یې. هغه ددې ویرې چې دپرون په څیر به نن ما په سوک ووهي او وبه مې وژني، ورته یې وویل چې ته غواړې ما هم هغسې ووژنې، لکه پرون دې چې هغه بل سړې په سوک وواژه ! په دې توګه دتیرې ورځې د قتل راز را څرګند شو، خبره د فرعون دربار ته ورسیده او د موسې علیه السلام د وژلو حکم صادر کړل شو. د فرعون په درباریانو کې یو کس دموسې علیه السلام خیر غوښتونکې و، هغه را منډې کړې او موسې علیه السلام یې دحالاتو څخه خبر کړ. او مشوره یې ورکړه چې دمصر څخه بیرون کومې لورې ته و تښتي. موسې علیه السلام و تښتید، ویریده هم او لاره ورته هم نه معلومه. ډیر لرې واټن یې وواهه او وږې تږې د یوه ښار تر څنګ د یوه کویې سره نژدې د ونو بوټو په ګڼ ځاې کې کیناست. خلکو به اوبه را خستې. موسې علیه السلام دوه ځوانې نجونې وکتلې چې خپلې اوزې یې د اوبو څخه په سختۍ سره تمبولې، دموسې علیه السلام زړه پرې خوږ شو، نژدې ورغې او علت یې ترې وپوښت. نو هغوې ورته خپله مجبوري وویله. هغه د نیک خویه خلکو په څیر کار وکړ، نارینه یې دهغه ځایه لرې کړل او دا دواړه نجونو یې را مخته کړې او دهغوې مال یې خړوبه کړ. لکه چې قران کریم فرمایې:

»موسې دهغوې ځناورو ته اوبه ورکړې، بیا یوه سورې کې کیناست او ویې ویل چې: اې زما پالونکیه ربه ! د ښیګڼو څخه چې هر څه ته ماته را نازل کړې نو زه دهغې محتاج یم.« (القصص: ۲۸/۲۴)

غور وکړئ، د وسیلې له پاره چې هره خبره دزړه څخه را وزي هغه اغیز شیندې، پخپله دعا وسیله ده، هغه ته نه یوازې د اوسیدو ځاې ور په برخه شو بلکه ښځه ورته هم تر لاسه شوه. هغه ته د یوه بزرګ شفقت ور په برخه شو او په دې توګه ورته سکون را پیدا شو.

سیدنا لوط علیه السلام

راځئ اوس د الله دداسې یوه نبي قصه ولولو چې عزت یې تر ګواښ لاندې دې، هیڅوک یې پوښتنه کونکې هم نه شته. دا د الله بنده او د سیدنا ابراهیم علیه السلام وراره دې. هغه د سیدنا ابراهیم علیه السلام سره یو ځاې هجرت

(c) ketabton.com: The Digital Library

کړې و ، هغه د سدوم دکليود خلکو د اصلاح کولو له پاره مامور شوې و . په دې خلکو کې بې حيايي تر خپلې اخرې پولې پورې رسيدلې وه . نارينه و دنارينه و سره (لواطت)يا بدفعلي کوله او په دې باندې يې فخر او وياړ هم کاوه . لوط عليه السلام تر ډيرې مودې پورې دخپل قوم دغه ناوړه کارونه زغمل ، بلاخره د الله تعالى له اړخه په هغوې نيونه راغله . داسې وشول چې ملايکې د ډيرو ښايسته هلکانو په څير دې قوم ته راغلې ، لوط عليه السلام دهغوې په کتلو سره ډير وارخطا شو ، هغه په خپل کور کې دې ميلمنو ته ځاې ورکړ ، قوم يې په کور راوخوت او په کلکه يې ترې و غوښتل ترڅو دا ښايسته هلکان هغوې ته ور حواله کړي. لوط عليه السلام ورته عذر او زارۍ کولې او ورته يې وويل چې ما دخپلو دغو ميلمنو تر مخه مه سپکوئ، خو دهغوې غوښتنه وار په وار ځواکمنيده . لوط عليه السلام دخپلو لوڼو اويا دهغوې دښځو په لور ورته اشاره وکړه چې خپلې غوښتنې دهمغوې څخه په شرعي لاره پوره کړي ، خو دهغه دا خبرې بې ګټې وې ، لوط عليه السلام ورته د ناهيلۍ په حال کې وويل چې ايا ستاسو تر منځه کوم پوه او د عقل خاوند شته چې زما په دې خبرو غور و دقت وکړي. هغه په افسوس سره وويل چې: کاشکې ما يوه مضبوطه کلا درلودې چې پناه مې په کې اخستلاې شوې ، شپه راغله ، قوم يې د کور ددېوالونو څخه را پورته شول اودکور انګړ ته را ننوتل ، دروازې يې ورماتې کړې نو په دې وخت کې لوط عليه السلام دالله تعالى څخه مرسته و غوښته. په دې اړه قران ته غوږ شئ.

»اې زما ربه ! ددې مفسد قوم پر خلاف زما سره مرسته او کومک وکړې.« (العنکبوت: ۲۹/۳۰)

»هغوې هغه د خپلو ميلمنو دخوندي ساتلو څخه منع کاوه نو مونږ دهغوې سترګې ړندې کړې«.

)القمر : ۵۴/۳۷)

غور اودقت وکړئ ! څومره بې وسې وه خو دخپل قوم په مقابل کې يې هيڅ هم نه شو کولې . اخر يې دالله تعالى په دربار کې فرياد وکړ، نو اوس څه شې وسيله شو ؟...دعا.....دعا وسيله وګرزيده ، ډيره ستره وسيله ، خبره را نه اوږديږي ، اوس زه غواړم نور مثالونه همدلته پريږدم او د رسول الله صلی الله عليه وسلم لورې ته را ګرځم.

ددواړو جهانونو سردار (صلی الله عليه وسلم:(

حالات داسې شول چې قريشو رسول الله صلی الله عليه وسلم دمکې څخه وويست ،بيا يې په مدينې باندې هم يرغل راوړ ترڅو پير او مرشد د مريدانو سره يو ځاې له منځه يوسی ، د بدر په ميدان کې مقابله وشوه ، توازن ته ووينئ ، يوې لورې ته زر کسه ازميښت شوې جنګې ځواک او بلې لورې ته:

تهې ان کې پاس دو ګهوړے چهـ زرهين ، اٹهـ شمشيرين　　پلٹنې آئے تهـے يه لوګ دنيا بهر کې تقديرين

»دهغوې سره وو دوه آسونه ،شپږ زرهی او اته توري　راغلی ودوې تر څو بدل کړي ددنيا تقديرونه «

دا وه تش لاسی درې سوه ديارلس مسلمانان ،دهر کتونکې سترګې ورته دحيرانتيا څخه خلاصې پاته کيدې . هغوې په پوره پوهې سره خپل ځانونه دمرګ په کومې کې ور غورځول ، د دواړو جهانونو سردار ټوله شپه په خپله خيمه کې ژاړي او د الله دربار کې دعاوې کوي ، اوښکې تويوي اودا دعا لولی:

(c) ketabton.com: The Digital Library

»اې زما الله ! هغه وعده چې له ما سره دې کړې وه ، پوره کړه. اې زما ربه ! که چیرې د اسلام دغه کوچنۍ ډله له منځه ولاړه شي نو بیا به ستا عبادت هیڅوک نه کوي «

)صحیح مسلم ، الجهاد ، باب الامداد بالملائیکه في غزوة بدر و اباحة الغنائم ، ۱۷۶۳م حدیث (.

یو شاعر دا دعا داسې را لنډه کړې ده:

»یا الهی ! اوس نو ته هغه د معراج د شپې وعده پورا کړه ، هغه وعده دې چې د محمد سره کړې وه هغه همدا نن پوره کړه.

که چیرې د ښمنانو هغه دد ې نړۍ څخه محو کړ ، نو په دې جهان به ستا د عبادت کولو له پاره هیڅوک نه وي «.

اوس نو همتاسو پخپله پریکړه وکړئ چې مشکل اسانه ونکی څوک دې ؟ اوبیا ووینئ چې د الله تعالې څخه د غوښتلو له پاره څه ډول وسیله په کار ده؟

خوله بنت ثعلبه رضی الله عنها:

اوس د یوې ښځې خبرې واورئ ، دا ښځه د بني خزرج د قبیلې پورې تړلې ده ، میړه یې ورته په غصه کې مور وویلې ، د رواجي دستور په اساس دا یو داسې طلاق و چې بیرته ستنیدل ترې نا شوني و. دا ښځه رسول الله صلی الله علیه وسلم ته راغله ، رسول الله صلی الله علیه وسلم ورته د دستور په مطابق وویل چې دا خو طلاق دي ، دکائناتو د ټولو غوره شخصیت څخه د ناهیلۍ وروسته دا ښځه هملته کیناسته او د الله تعالې په وړاندې یې فریاد پیل کړ او تر هغې وخته پورې یې د یورته کیدو څخه انکار کاوه ترڅو چې دا رواج شوې دستور لغوه شوې نه و. په رسول الله صلی الله علیه وسلم باندې د وحې د راتلو حالت راغې اودا آیاتونه را نازل شول.

»بې شکه الله د هغې ښځې خبره واوریده چې له تاسره یې د خپل میړه په اړه جګړه کوله ، د الله تر مخه یې فریاد کاوه ،الله ستاسې ددواړو خبرې اوریدې ، بې شکه چې الله اوریدونکې او کتونکې دې. ستاسې څخه چې کوم خلک د خپلو ښځو څخه ظهار کوي (یعنې میندې ورته وایی) ، د هغوې ښځې د هغوې میندې نه ګرزیږي ، د هغوې میندې همغه دي چې دوې ترې پیدا شوي دي. هغوې په ژبو باندې ډیره ناخوښه اودرواغ خبره کوي خو الله ښښونکې او عفوه کونکې ذات دې.«(المجادلة: ۲-۱/۵۸(

فکر وکړئ چې هغه خلک څومره ناپوهه دي چې په الله باندې درواغ وایی ، چې ګویا هغه د هغوې خبره نه اوری ، دا داسې ستره ګناه ده چې د الله تعالې د غضب سبب ګرځي. الله تعالې یې اوري خو چې څوک بلونکې خو وی. مونږ خو د کرم لورې ته میلان لرو ، چې کوم سوال کونکې نه شته نو لاره به څوک و ښئ؟ لاره او منزل نه شته ، روزنه عامه ده خو وړ جوهر نه شته ، او د هغې خاورې څخه چې د ادم تعمیر شوې دې دا هغه خاوره نه ده .

د الله تعالې دروازه مه پریږدئ ، له ځانه داسې فقیر جوړ کړئ او د هغې د دروازې درشیې دومره کلک و نیسئ چې تاسو د هغه په بندګۍ متیقین شئ. رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمایلې چې:

(c) ketabton.com: The Digital Library

»دالله څخه په پوره يقين سره دعا وغواړئ ، ضرور به قبليږي. خو په دې پوه شئ چې دغافلو اولوبيدونکې زړونو دعا نه قبلوي.« (جامع الترمذي ، الدعوات ، باب ب ۶۵، ۳۴۷۹م حديث(

يعنې په داسې توګه دعا مه غواړئ چې دکوم زيارت سره مو هم د وفادارئ ژمنه تړلې وي او په رسمي توګه دعا دالله تعالې څخه غواړئ. حقيقت دادې چې الله تعالې دخپلو بندګانو سره ډيره زياته مينه او محبت کوي ، رسول الله صلى الله عليه وسلم فرمايي چې:

»بې شکه ، ستا رب حيا کونکې او کريم ذات دې. هغه دخپلو بندګانو څخه حيا کوي ، چې کله د هغه بنده خپل لاسونه ددعا له پاره پورته کړي او هغه دې دهغه لاسونه دهغه لورې ته خالي را و ګرځوي « .

)سنن ابې داود ، الوتر ، باب الدعاء ۱۴۸۸م حديث(

دغه ډول دعا زده کړئ لکه څنګه چې سيدي خوله رضى الله عنها الله ته کوله. دهغې په دعا باندې الله تعالې سمدستي وحي را نازله کړه ، دا الله تعالې دومره باريک ليدونکې او دومره نژدې دې چې سمدستي يې يو رواجي قانون منسوخ کړ او په راتلونکې کې يې دداسې عمل کونکو له پاره سزا و ټاکله. د مجادلې سورت ولولئ..

خو يوه په زړه پورې خبره به تاسې ته وکړم او هغه دا چې د ې ښځې ته د صحابو تر منځ ډير ستر مقام په برخه شو ځکه چې هغې داسې يو فرياد وکړ چې دعرش مالک پرې فورا او سمدستي مهربانه شو او حکم يې را وليږه.

يوه ورځ سيدنا عمر رضى الله عنه د څو کسو صحابوو سره يوځاې روان و ، چې په لاره کې ورته دا ښځه مخته راغله ، هغې سيدنا عمر رضى الله عنه تم کړ ، هغه رضى الله عنه تر ډيره پورې سر ټيټ کړې و او دهغې خبرې يې اوريدلې ، يوه ملګرى يې ورته وويل چې: امير المؤمين ! تا دقريشو سرداران ددې بوډۍ له پاره دومره اوږده و درول. سيدنا عمر رضي الله عنه ورته وفرمايل: تاسې پوهيږئ چې دا څوک وه ؟ دا خوله بنت ثعلبه رضى الله عنها وه ، دا هغه ښځه وه چې دهغې شکايت په اوه اسمانونو کې اوريدل شوې و. په الله سوګند چې که دې ښځې زه د شپې تر ناوخته پورې هم درولې واې نوزه به ورته ولاړ واې. او يواځې د لمونځونو په وخت کې به مې ترې معذرت غوښت«.

يوځل دا ښځه د سيدنا عمر رضى الله عنه سره په لاره کې مخ شوه ، سلام يې ورته وکړ ، دسلام ځواب يې ورکړ او ورته يې وويل چې:« اې عمره ! يو وخت و چې ما ته د عکاظ په بازار کې کتلې وې ، هغه وخت يې تاته عمير وايه ، کوتک به دې په لاس کې و او ګډې به دې څرولې ، بيا څه موده تيره شوه او ستا نوم عمر و ګرزيد . اوبيا يو وخت داسې راغې چې ته امير المؤمنين شوې ، د رعيت په اړه دې دالله نه ويره وکړه ، ياد ساته ، هغوې چې د الله د وعيد څخه ويريږي نوهغه ته لرې کس هم دخپل خپلوان په څير ښکاري ، هغه چې د مرګ څخه ويريږي دهغه په اړه دا انديښنه وي چې هغه به هغه څه له لاسه ورکړي د کوم څه د خوندي کولو له پاره چې هڅې کوي.« جارود عبدي رضى الله عنه چې دعمر رضى الله عنه سره يو ځاې و ، وويل: اې ښځې ! تا د امير المؤمنين تر مخه ژبه را وويستله ! سيدنا عمر رضى الله عنه ورته وويل چې:« پوهيږې چې دا څوک ده ؟ ددې خبره خو د اوه اسمانونو نه پورته اوريدل شوې په دې خاطر عمر ددې خبرې په ډير غور سره اوريدل غواړي «

لږ څه غور وکړئ ! دې ښځې ته رسول الله صلى الله عليه وسلم ځواب ورکړې و چې: اوس هيڅ نه کيږي ،مګر الله تعالې ورته وفرمايل چې: « و تشتکى الې الله» يعنې دهغې شکايت پخپله وسيله وګرزيده

(c) ketabton.com: The Digital Library

»دزړه څخه چې کومه خبره راوځي اغيز لري.«

تر ټولو ستره وسيله:

دصالح عمل او دعاو څخه بله ستره وسيله نه شته. لکه چې الله تعالي فرمايي:

»او ستا پروردګار فرمايي چې: تاسې له ما څخه دعا وغواړئ، زه ستاسې دعاوې قبلوم، هغوې چې په ضد کې را ځي اوزما دعبادت څخه مخ اړوي هغه به هرومرو ذليل او خوار ګرځي او ددوزخ په اور کې به ور اچول کيږي» (المؤمن: ۴۰/۶۰)

آيت په څرګنده توګه بيانوي چې دعا عبادت دې او يوازې د الله حق دې چې ورته وکړل شي. ددعا نه کول تکبر او لويي ده او دنه غوښتونکو ځاي جهنم دې. اوس يوه په زړه پورې قصه بيانوم او خبره را لنډوم.

د سيدنا ابن عمر رضى الله عنهم څخه روايت دې چې رسول الله صلى الله عليه وسلم فرمايلي دي چې: ستاسې څخه مخته درې کسه تيرشوي، هغوې په لاره روان و چې ناڅاپه پرې باران را وورېد. هغوې په يوه غار کې پناه واخسته.(دپاسه پرې يوه ستره تيږه را پريوته) او دغار خوله يې بنده کړه. يوه بل ته وويل چې: ملګرو ! په الله سوګند چې د ريښتيا پرته به بل هيڅ څه تاسې ددې مصيبت نه خلاص نه کړي. په دې خاطر تاسو هر يوه ته په کار دي چې دهغه څه په وسيله دعا وغواړئ چې دهغې په اړه تاسو پوهيږئ چې هغه عمل مو په خالصه توګه د الله په خاطر کړې و.

دلمړي وګړي قصه:

دهغوې دډلې څخه يوه وويل چې: اې الله ! ته ښه پوهيږې چې ما يو مزدور درلود چې د اوه منو وريجو په بدل کې يې زما نوکري کوله، هغه ولاړ او مزدوري يې پريښوده، ما دهغې دغه اوه منه وريجې په پټي کې وکرلې او بيا مې دهغې په پيدا وارو باندې حيوانات واخستل. بيا يوه ورځ هغه مزدور ما پسې دخپلې مزدورۍ د اخستلو په خاطر راغې. نو ما ورته وويل چې هغه حيوانات ټول مخکې کړه او يوسه يې. هغه راته وويل چې له ماسره ټوکې مه کوه، زما له تاسره د مزدورۍ اوه منه وريجې کيږي همغه راکړه. ما ورته وويل چې همغه حيوانات مخته کړه او يوسه يې. ځکه دا حيوانات مې ټول د هغو اوه منه وريجو په حاصل اخستي دي. بيا هغه وګړي هغه ټول حيوانات له ځانه سره يوړل. نو اې الله ! ته پوهيږې چې ما دا کار يوازې او يوازې ستا څخه دويرې په خاطر کړې دې، اوس نو زمونږ له مخې دا تيږه لرې کړه، همغه و چې هغه تيږه لږ څه وخوزيده.

ددويم وګړي وسيله:

بيا هغه دويم وويل چې: اې الله ! ته ښه پوهيږې چې زما مور او پلار زاړه شوي دي، ما به هره ورځ هغوې ته د ميږو تازه شيدې ور رسولې، يوه شپه په اتفاقي توګه زه هغوې ته دومره نا وخته ور ورسيدم چې هغوې دواړه ويده شوي وو، زما کوچنيانو د لوږې له لاسه برېږې وهلې، ما خپلو کوچنيو ورو بچيانو ته د مور و پلار څخه د مخه ځکه شيده ور نکړل چې هغوې دواړه ويده شوي و اوما دا مناسبه و نه ګڼله چې هغوې را ويښ کړم، اودا مې هم نه شو زغملې چې هغوې همدا سې پريږدم. ځکه ويريدم چې ددې شيدو د نه څکلو په اساس به هغوې کمزورې شي. ما ټوله شپه په انتظار کې تيره کړه ان تر دې چې سهار شو. اې الله ! ته پوهيږې چې ما دا کار ستا څخه د ويرې په اساس کړې دې، نو اوس زمونږ څخه دا تيږه پورته کړه، همغه و چې هغه تيږه لږ څه نوره هم وخوزيده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د دريم وګړي وسيله:

ددې نه وروسته هغه دريم وګړي وويل چې: ته ښه پوهيږې چې زما د کاکا يوه لور وه چې زما ډيره زياته خوښيده. ما دهغې څخه د (ناروا کار) غوښتنه وکړه هغه د سلو اشرفيو داخستلو پرته نه راضي کيده. ما دهغو اشرفيو د تر لاسه کولو له پاره منډې تړې وکړې، کله مې چې تر لاسه کړې نو هغه اشرفۍ مې هغې ته ورکړې او هغې خپل ځان زما په واک کې راکړ. کله چې زه دهغې ددواړو پښو تر منځ کيناستم نورا ته يې وويل چې د الله نه وويريږه، او زما د بکارت مهر په ناحقه(د نکاح نه پرته) مه ماتوه. نو زه راپورته شوم، هغه سل اشرفۍ مې هم ور پريښودې، اې الله ! ته ښه پوهيږې چې ما ستا د ويرې په اساس هغه کار پريښود. په دې اساس زمونږ د مخې څخه دا تيږه لرې کړه. همغه و چې الله تعالې هغه تيږه په پوره توږه دهغه ځايه شاته کړه او هغه درې واړه بيرون را ووتل.»(صحيح بخاري، الحرث و المضارعة، باب اذا زرع بما ل قوم..... ۲۳۳۳م حديث) همدا راز (سهی مسلم، الذکر و الدعاء ...باب قصة اصحاب الغار.. ۲۷۴۳م حديث(

غور او دقت وکړئ ! هغه نيک عمل چې يو اځې دالله درضا د تر لاسه کولو له پاره تر سره شي همغه عمل او تر څنګ يې د خلوص نه ډکه دعا پخپله ستره وسيله ده. دا دبنده کار دې چې د الله د دروازې درشيي پرې نه ږدي او دهمغې په غلامۍ کې شپه او ورځ مصروف و اوسي.

د ژونديو بزرګانو څخه ددعا کولو غوښتنه:

دنورو څخه د دعاو کولو غوښتنه همغه وخت ګټوره ثابتيداې شي چې په خپله يې ته هم وکړې او د الله تعالې اجازه هم وي، خو کوم بزرګ چې ومري نو دهغه له پاره مونږ ژوندی بايد دعاوې وکړو. په خپله دعا کول او د ژونديو بزرګانو څخه ددعا کولو غوښتنه هم سهی خبره ده او دا کار په صحابه و کې هم موجود و. سيدنا انس رضی الله عنه وايي چې کله به قحط راغي نو سيدنا عمر ابن الخطاب رضی الله عنه به د سيدنا عباس بن عبد المطلب په وسيلې سره د باران کولو دعا کوله. او ويل به يې :

»اې زمونږ ربه ! مونږ ددې نه مخته ستا لورې ته درسول الله صلی الله عليه وسلم وسيله خپلوله. (يعنې دا ستثقا له پاره به مو دعا کوله) او تا به پر مونږ باران کاوه. خو اوس مونږ ستا لورې ته ستا د نبي صلی الله عليه وسلم د کاکا وسيله اختياروو، (يعنې دهغه په لاسو دعا کوو) نو پر مونږ باران ووروه. سيدنا انس رضی الله عنه وايي چې: بيا به باران پيليده.

او که نه هلته خو د پيغمبر صلی الله عليه وسلم قبر موجود و، نو که چيرې د هغه د قبر په وسيلې سره ددعاو غوښتنه د صحابه کرامو عقيده وايي نو بيا خو به هغوې هملته په قبر باندې حاضريداې، او سيدنا عباس رضی الله عنه ته به يې ځنګل ته د ورتللو تکليف نه ورکاوه. ددې نه څرګنديږی چې د وفات شوي وګړي د قبر په طفيل او واسطې سره ددعا د غوښتلو عقيده زمونږ د لارښود او رهنما، د کامل پير او امام اعظم صلی الله عليه وسلم له اړخه مسلمانانو ته ورکړل شوې نه ده. او که نه حسين رضی الله عنه به د خپلې کورنۍ د نيا دغسې په داو نه وې ايښې، بلکه هغه به هملته په مدينه کې دهغه قبر نه لاسونه چاپيره کړې وې، چيرې چې دهغه ستر نيکه، امام الانبياء، د انسانانو ويار لې سردار محمد صلی الله عليه وسلم ارام کوی .

(c) ketabton.com: The Digital Library

دقبر پالنې ناروغتیا دمسلمانانو تر منځ د وبا د ناروغتیا په څیر خپره شوې ده ،ما یو کس د یوه مزار څخه د وتلو په وخت کې کوت ، چې بیا بیا یې ویل: ډیره ښه پیره !لکه څنګه چې ستا خوښه وی.. ما ترې وپوښتل چې پیر دې څه کړې دی ؟ ځواب یې را کړ چې: زما دلته دحاضری د ورکولو دومره موده شوې ده خو زما مراد تر اوسه پورې نه دې پوره شوې ، ما ورته وویل چې: محترمه !الله ته ورغږ کړه. ویې ویل چې: همدا پخپله الله دې !نعوذبالله(انا لله و انا الیه راجعون. (

الله دې داسې ناپوهانو ته لارښوونه وکړی. امین

نیک عمل څه ته وایی:

هغه نیک عمل د الله په دربار کې قبلیږي چې دالله تعالې دخوشحالی له پاره، دهمغه له ویرې او درسول الله صلی الله علیه وسلم د تګلارې سره سم تر سره شوي وي. لکه چې قران کریم فرمایی:

»اې زما پیغمبره !دوي ته ووایه چې که چیرې تاسې دالله سره محبت کول غواړئ نو زما پیروي وکړئ ، الله به له تاسې سره محبت وکړي او ستاسې ګناهونه به در وبښي ، هغه ډیر زیات ښښونکې او مهربانه ذات دې. » (العمران: ۳/۳۱(

یعنې دپیغمبر صلی الله علیه وسلم پیروي پخپله ستره وسیله ده،دهمدې په واسطه د الله تعالې اذن او اجازه تر لاسه کیږي ، اوهمدا د الله تعالې له اړخه اجازه ده.

د دعا کولو اهمیت:

دعا یوه مکمله او مضبوطه وسیله ده. په قران اوحدیث کې یې زیات فضایل راغلې دي چې دهغې لړی څخه دغه څو د نمونې په توګه یادوو:

- سیدنا سلمان فارسي رضی الله عنه فرمایی چې یوځل نبي کریم صلی الله علیه وسلم وفرمایل: تقدیر د دعا پرته بل هیڅ شې نه شي بدلولې او عمر د نیکی پرته بل شي نه شي زیاتولې «.

)جامع الترمزي ، القدر باب ماجاء الایرد القدر الا الدعاء ۲۱۳۹م حدیث(

- سیدنا نعمان بن بشیر رضی الله عنه فرمایی چې: نبې کریم صلی الله علیه وسلم وفرمایل چې :

»دعا په خپله عبادت دې» (جامع الترمزي ، الدعوات ، باب منه الدعاء مخ العبادة ، ۳۳۷۲م حدیث ، و سنن ابن ماجه ، الدعاء ، باب فضل الدعاء ۳۸۲۸م حدیث (

بیا رسول الله صلی الله علیه وسلم وفرمایل چې:

»ستاسې پروردګار فرمایی چې: تاسې دعا له ما څخه و غواړئ ، زه ستاسې دعا قبلوم. هغه خلک چې زما د عبادت(دعا) څخه تکبر کوي هغوې به ډیر ژر په ذلیله توګه ددوزخ په اور کې ور واچول شي.» (المؤمن: ۴۰/۲۰(

(c) ketabton.com: The Digital Library

- سیدنا ابوهریره رضی الله عنه فرمایی چې: د رحمت نبي صلی الله علیه وسلم وفرمایل چې: هر هغه څوک چې د الله تعالی څخه دعا نه غواړي ، الله ترې ناراضه کیږی. » (جامع الترمزی ،الدعوات ، باب منه من لم یسال الله یغضب علیه ، ۳۳۷۳م حدیث (

- الله تعالې فرمایی چې :

»ایا الله د خپل بنده له پاره کافي نه دې ؟» (الزمر: ۳۹/۳۶(

دا پوښتنه د هغو خلکو عقل ته د فکر کولو بلنه ورکوي چې د الله تعالې دروازې پرېږدي او اخوا دیخوا ځایو کې تیندکونه وهي.

- الله تعالې فرمایی چې: « کله چې زما بندګان له تا څخه زما په اړه و پوښتي (نو ورته ووایه چې) زه ډیر نزدې یم ، کله چې یو دعا کونکې دعا کوي نو زه یې قبلوم ، نو د هغوې له پاره هم په کار دي چې زما د حکم متابعت وکړي او یو اځې پر ما ایمان ولري تر څو ښګینه بیاموم‌ي «.

)البقرة: ۲/۱۸۶(

دعاګانې ولې نه قبلیږي ؟

دا ډیره مهمه او په زړه پورې پوښتنه ده. ددې علت څو ډوله شونې دې. خو د هغوې څخه یو دا دې چې د دعا کولو په وخت کې د اخلاص کمښت موجود وی. که چیرې د انسان تکیه په بل کوم قوت ، په خپل ځواک او ذهانت ، په کوشش ، سپارښتنه ، رشوت او یا نورو ذرایعو باندې وی نو بیا خو په الله تعالې باندې تکیه او باور کمیږي نو هغه به بیا د الله تعالې څخه رسمي دعا غواړی ، الله تعالې به هم هغه همغو ذرایعو ته ورحواله کړي ، دا نه وایو چې انسان دې هغه جایز او شرعي ذرایع پریږدي ،خپلې هڅې دې کوي خو د هغې حتمي پایلې دی پر الله تعالې باندې پریږدي.

دویم علت یې مصلحت دې. مور په انسان تر ټولو ډیره مهربانه او شفیقه اوسي ، کله چې مور محسوس کړي چې دهغه کوچنې دکوم داسې شي په لور لاس ور اوږدوي چې هغه ته ضرر رسونکې دې نو بیا د خپل کوچنې ددې غوښتنې په کلکه مخالفت کوي ، که چیرې دا کوچنې د غه ضرر رسونکې شې په لاس کې هم واخلي نو بیرته یې ترې په زور اخلي ، که څه هم دا کوچنې په چغو چغو و ژاړی او د خپلې مور په دې کار احتجاج هم وکړي. بلکه که چیرې د خوړلو کوم مضر شې په خوله کې هم واچوي نو بیا د هغه په خولې کې ګوتې ننباسي او هغه شې ترې بیرته راباسي ،که څه هم هغه کوچنې دا کار په خپل ځان باندې ظلم او تیرې هم وګڼي.

د نبي کریم صلی الله علیه وسلم د ارشاداتو څخه ډاګیزه کیږی چې الله تعالې په خپلو بندګانو باندې د مور څخه هم ډیر شفیق او مهربانه دې. کله چې بنده ورته د دعا له پاره لاس اوږدوي او هغه د بنده له پاره ګټور نه وي نو هغه ورته نه ورکوي ، بلکه هر هغه نعمت چې د بنده له پاره ضرر رسونکې وي نو که هغه ورکړي هم بیرته یې ترې اخلي ، او دا د هغه د شفقت یوه نښه ده. لکه څنګه چې یو کوچنې په هر حال کې چې وي د مور لمنه نه پریږدي ، بلکه د هغې په غیږ او لمن کې د ډاډ او سکون احساس کوي او هغه د خپل ځان له پاره د رحمت مجسمه ګڼی ، نو په همدې توګه انسان ته

(c) ketabton.com: The Digital Library

په کار دي چي دالله تعالې رحمت څخه هیڅکله هم ناهیلې نه شي. ځکه چي الله تعالې خو دمور څخه هم ډیر شفیق اومهربانه دي. د یوه روا اوجایز شي د تر لاسه کولو هڅې دي په پرلپسې توګه کوي ، او ددعا په غوښتلو کې دې تنبلي نه کوي ، ځکه چي ګټور شي الله تعالې ورکوي ، اوکه نه دهغې نعم البدل ورکوی اویا دهغه دعا د قیامت له پاره ذخیره کوي ، په هر صورت د الله تعالې او بنده تر منځ اړیکې باید په پر لپسې توګه قایم و اوسی،دټولو هڅو او کوششونو پایلې دهغه په رحمت پورې تړلې دي. دجایزو اوروا هڅو تر څنګ باید سترګې دهغې په رحمت باندې نښتې وي ،په همدې کې سکون اوعافیت دې ، لکه چي الله تعالې فرمایی:

»مونږ انسان پیدا کړ ، اومونږ په دې پوهیږو چې د هغه په زړه کې څه ډول خیالات را پیدا کیږي ، او مونږ هغه ته دهغه د شارګ څخه هم ورنژدې یو .» (ق: ۵۰/۱۲)

افسوس دهغو بې شعوره انسانانو په ناپوهی باندې چې د شارګ څخه نژدې او دزړه د خیالاتو پوهیدونکې هیروي اودهغو خلکو په لور میلان پیدا کوي چي الله یی په اړه فرمایلی دی چې هغوې په ژوند کې بې وسه دي، د مړینی وروسته بې خبره دي اودقیامت په ورځ به انکار کوي.

اې خلکو !د الله تعالې سره د مخاطب کیدو لارې چارې زده کړئ ، هغه د ځواک خاوند دې ، مجبور نه دې. هغه د شارګ څخه هم نژدې دې ، لرې نه دې. دهغه علم مکمل دې ،دنورو په څیر نامکمله او نیمګړې نه دې ، هغه ته زوال ،کمزوري او مړینه نه شته ، بلکه:

»هغه ژوندې دې ، دهغه پرته بل دعبادت وړ څوک نه شته ، بس همغه ته په خالصه توګه ورغږ کړئ ، اودهمغې عبادت وکړئ، ټول تعریف یواځې د الله له پاره دې چې د ټولو جهانونو پروردګار دې « .

)المؤمن:۴۰/۶۵ (

»ته دبتانو څخه هیله من یی او د خداې څخه ناهیلې ، نوماته ووایه چې ددې نه اخوا نور کفر به څه وي«

دعلي هجوري فرمان:

دا هغه بزرګ دې چې د تبلیغ په لړ کې یی د افغانستان دغزنی د ولایت څخه لاهور ته تشریف راوست. اوبیا دمړینې وروسته همدلته په لاهور کې ښخ کړل شو . اوس دهغه په مزار باندې ډیرکې خلک غیر شرعي او غیر اخلاقي حرکات تر سره کوي اودهغه پورې خپلې هیلې تړي ، هغه په خپل مشهور کتاب (کشف الاسرار) کې خپل ځان مخاطب کړې او لیکلی یی دی چې:

»اې علي ! خلک تاته ګنج بخش(خزانه بخښونکې) وایی ، خو ستا په واک کې چا ته د ورکولو له پاره یوه پیسه هم نه شته. ته په دې باندې مه ویاړیږه ، ځکه چې ګنج بخش او رنج بخش یواځې دالله تعالې ذات دې«.

خو ددې قوم به څه حال وی چې اصل دا تا ګنج بخش یی پری ایښې اوهغو بزرګانو ته داتا او ګنج بخش وایی اودهغوې روحونو ته تکلیف ور رسوي ، په یقین سره دقیامت په ورځ به الله تعالې دهغوې څخه پوښتنه کوی ، دا ټوله لړۍ د یوه کارو بار په خاطر روانه ده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ددعا کولو طریقه:

په قرانکریم کې الله تعالې دډیرو انبیاؤ کرامو هغه دعاوې را نقل کړې دی چې هغوې په مختلفو حالاتو کې الله تعالې ته کړې دي تر څو مسلمانان په همورته حالاتو کې همغسې دعاوې و غواړي. ددوې له ډلې څخه مو د یو څو یادونه مخته کړی ده، د احادیثو په کتابونو کې زیات شمیر دعا ګانې راغلې دي چې پخپله رسول الله صلی الله علیه وسلم به غوښتلې. غوره داده چې همغه دعاوې یادې کړل شي او په همغه لهجې او طریقې سره وغوښتل شی چې په قران او حدیثو کې راغلي دي. خو که چیرې دا معذوري وي چې هغه نه شئ یادولې نوبیا ددعاو کول مه پریږدئ ، الله په هره ژبه پوهیږي ،هغه د زړونو په کیفیت باندې ښه خبر دي. دزړه په خلوص یی په خپله ژبه باندې وغواړئ ، په هیڅ دعا کې یی د کوموې وسیلې او یا واسطه را منځته کول نه دې ذکر کړې په دې خاطر دا ډول کار ممنوع دې. ددعا په مفهوم او مقصد ځان پوه کړئ او بیا یی وغواړئ تر څو دژبې تر څنګ ستا زړه او دماغ هم ستا په دعا کې له تاسره یو ځای وي. له دعا مخته او وروسته د رحمتونو په نبي صلی الله علیه وسلم باندې ددرود لوستل مه هیروئ ، او که نه دعا مو نه قبلیږي ، او په اخر کې امین ضرور ووایاست. زړه د هر ډول شرک څخه پاک او یوا ځې د الله له پاره یی پاک کړئ.

د درود فضیلت او اهمیت:

ددرود اهمیت داسې وګڼئ چې د درود پرته کوم لمونځ لمونځ نه دې اونه کومه دعا دعا ده ، خو درود هم باید په مسنونه توګه وي ، ځکه مسلمانانو په خپله خوښه باندې زیات شمیر درودونه جوړ کړې دی او په هغې یی نومونه هم ایښې دي ، ددې یوه په اړه هم د احادیثو په کتابونو کې یادونه نه ده شوې. داسې درود که تاسې د زړه د اخلاصه هم و لولئ چې زمونږ د نبی صلی الله علیه وسلم له اړخه مهر شوې نه وي نو بیا تاسو په خپله پریکړه وکړئ چې داسې خرابه اوله منځه تللې سکه به څوک په مارکیټ کې قبوله کړی ؟ یعنې د سنتو پر خلاف اخلاص هم بې کاره دې.

تل همغه مستند درود ولولئ چې د احادیثو په کتابونو کې درج شوې دي ،دهغوې له ډلې څخه یو هغه دې چې مونږ یی په لمانځه کې لولو. زما مشوره داده چې خپل ځانونه په ډیرو ستونزو کې را ګیر نه کړئ، او یوا ځې همدغه د لمانځه درود شریف ولولئ ، لږ تر لږه خو به زړه ته دا ډاډ را پیدا کیږی چې په دې باندې د مدینې مهر شته ، په قران مجید کې د درود شریف له پاره دا ډول حکم راغلې دې.

»الله او دهغه ملائکې نبي (صلی الله علیه وسلم) باندې درود وایی ، ای د ایمان خاوندانو تاسو هم پر هغه باندې درود او سلام ووایاست.« (الاحزاب: ۵۲/۳۳(

سیدنا عبدالرحمن بن ابي لیلا رضی الله عنه وایی چې: کعب بن عجره رضی الله عنه زما سره دکتلو له پاره راغي او راته یی وویل چې ایا زه تا ته هغه شې هدیه نه کړم چې ما د رسول الله صلی الله علیه وسلم څخه اوریدلې دې ؟ ما ورته وویل چې: هو !ضرور یی راته هدیه کړه. هغه وویل چې: مونږ د نبی صلی الله علیه وسلم څخه وپوښتل چې: اې د الله رسوله !مونږ پر تا او ستا پر اهل بیت باندې څه ډول درود ووایو؟ نبې کریم صلی الله علیه وسلم وفرمایل چې: داسې یی ووایی:

(c) ketabton.com: The Digital Library

»اللهم صلى على محمد ، وعلي ال محمد ، كماصليت على ابراهيم و على ال ابراهيم انک حميد مجيد. اللهم بارک علي محمد وعلي ال محمد ، كما باركت علي ابراهيم و علي ال ابراهيم انک حميد مجيد «

»اې زمونږ پروردګاره ! پر محمد او دهغه په کورنۍ باندې رحمت وکړه لکه څنګه دې چې په ابراهيم او دهغه په ال باندې رحمت ليږلې و. بيشکه چې ته تعريف کړل شوې او پاک يې. اې زمونږ پروردګاره ! پر محمد او دهغه په کورنۍ باندې برکتونه وکړه لکه څنګه دې چې په ابراهيم او دهغه په ال باندې رحمت کړې و ، بې شکه چې ته تعريف کړل شوې او پاک يې.« (صحيح البخاري: احاديث الانبياء ، ۳۳۷۰م حديث او صحيح مسلم ، الصلاة باب الصلاة علي النبي صلى الله عليه و سلم ،بعد التشهد ، ۴۰۲ م حديث(

ددرود مقام:

د سيدنا ابوهريرة رضى الله عنه څخه روايت دې چې نبي کريم صلى الله عليه و سلم وفرمايل چې: هر څوک چې پر ما يو ځل درود ووايي نو الله تعالې پرې لس ځلې رحمت نازلوي. (صحيح مسلم، الصلوة ، باب الصلوة النبي صلى الله عليه و سلم بعد التشهد ۴۰۸م حديث(

اوس تاسو پخپله پريکړه وکړئ چې هسې دخپله ځانه جوړ شوي درودونو باندې خپل وخت او ثواب ولې ضايع کوئ ، حقيقت دادې چې د کوم درود سند چې درسول الله صلى الله عليه و سلم پورې نه رسيږي هغه باطل دې. پاته شو اصل درود شريف ، نو هغه بايد تل ولوستل شي. دهغې جملې په پيل کې چې اللهم ربنا لفظ راغلې وي هغه دعا وي نو په دې خاطر درود شريف هم دعا ده.

د دعا وخت:

که څه هم دعا هر وخت کول په کار دی. خو څو داسې وختونه دې چې د احاديثو په کتابونو کې راغلي دي دهغې ډلې څخه زه غواړم چې يو اځې د يوه وخت يادونه وکړم.

سيدنا عبدالله بن مسعود رضى الله عنه فرمايي چې ما لمونځ کاوه چې رسول الله صلى الله عليه و سلم راغې ، سيدنا ابوبکر صديق او سيدنا عمر رضى الله عنهما دواړه ورسره و ، زه د لمانځه وروسته کيناستم نو د الله تعالې تعريف او ستاينه مې پيل کړه بيا مې په رسول الله صلى الله عليه و سلم باندې درود و ليږه ، او دخپل ځان له پاره مې دعا وکړه . نبي اکرم صلى الله عليه و سلم را ته وفرمايل چې:

«هر څه چې غواړې ويې غواړه ، درکول کيږي ، ويې غواړه ، درکول کيږي» (جامع الترمزى ، الصلاة ، باب ماذکر فى الثناء على الله.....۵۹۳م حديث(

يعني لمونځ ددعا له پاره ډير غوره وخت دې ، لمونځ د مؤمن معراج دې. په دې وخت کې مؤمن په پوره توګه د الله تعالې سره نيغ په نيغه خبرې کوي ، او ددې له پاره هيڅ ډول وسيلې ته هم اړتيا نه شته.

واسطه نه طفيل:

دداسې دعاکونکو له پاره الله تعالې فرمايي چې:

(c) ketabton.com: The Digital Library

»همدا خلک دي چې مونږ دهغوی د اعمالو ښه اعمال قبلوو . او دهغوی د بديو څخه تيريږو ، همدوی د جنت خاوندان دی.» (الاحقاف: ۴۵/۱۲(

دعا عبادت دی او دا يوازې دالله تعالی حق دی ، ددعا د نه غوښتلو په اساس الله تعالی نا راضه کيږی دعا او د نبي صلی الله عليه وسلم د اطاعت نه پرته بله کومه ستره وسيله نه شته. ددې نه علاوه دخپله ځانه هر جوړ شوی فعل مشرکانه فعل دی او شرک ظلم دی لکه چې الله تعالی فرمايی:

»او کله چې لقمان خپل زوی ته نصيحت کاوه او ورته يې وويل چې: ای زما زويه ! دالله سره هيڅوک شريک مه جوړوه ، بې شکه چې شرک د ټولو ظلمونو څخه ستر ظلم دی» (لقمان: ۱۳/۳۱(

په همدې ځای کې الله تعالی د مور او پلار حق بيانوی او بيا دمور مقام بيانوی خو بې حدو حسابه. خو که چيرې احسان کونکې مور هم د الله سره د شرک له پاره حکم وکړی نو بيا الله تعالی حکم کړی دی چې په دې خبره کې دهغې فرمانبرداری مه کوئ خو ددنيا په کارونو کې دهغې خدمت ته وروړ دانګئ.

شرک اعمال له منځه وړی:

د الله نه وروسته ، په دوارو جهانونو کې د نبي صلی الله عليه وسلم څخه بل ستر شخصيت زمونږ په وړاندې نه شته. خو د شرک په اړه چې دهغه صلی الله عليه وسلم په باره کې کوم فرمان الله تعالی نازل کړی دی هغه هم ووينئ:

»او بې شکه مونږ ستا لوری ته او ستا څخه تر مخه خلکو ته وحي ليږلې وه چې که چيرې تاسو دالله سره شرک وکړ نو ستاسو ټول اعمال به ضايع کړل شي او تاسو به دزيان کارانو له ډلې څخه وګرځئ.« (الزمر: ۳۹/۶۵(

يوه خبره په ياد لرئ چې الله د کوم خاص قوم او يا خاص وګړی سره محبت نه کوی بلکه دخپل قانون سره محبت لری ، هر هغه څوک چې دهغه قانون ومني همغه ورته منلی او محبوب دی. او څوک يې چې و نه مني هغه ورته مردود دی. الله تعالی په قران کې د ابراهيم ، اسحاق ، يعقوب ، نوح، سليمان ، ايوب ، يوسف ، موسی ، هارون ، ذکريا ، يحيی ، عيسی ، الياس ، اسماعيل ، يونس او لوط عليهم السلام په يادولو سره ويلي دي چې دوی ته په نورو خلکو باندې برتري او فضيلت ورکړل شوی دی ،خو دهغوی په اړه يې دا هم فرمايلی دي چې:

»دهغوی پلرونه او نيکونه ، او دهغوی دزامنو او ورونو څخه ډير مونږ نازولی او مستقيمې لاری ته مو هدايت کړی دی ، دا لارښوونه د الله له لوری ده ، دخپلو بندګانو څخه يې چې چاته وغواړي ورکوي يې. خو که دوی هم شرک وکړی نو ددوی ټول اعمال به له منځه ولاړ شی» (الانعام: ۸۸-۶/۸۷(

ددې څرګندو او صريحو اياتونو څخه دا ډاګيزه شوه چې شرکي اعمال صالح اعمال هم له منځه وړی په دې خاطر هر مسلمان ته په کار دي چې د شرک څخه ځان وژغوري.

په شرک باندې مړه کيدل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

»بې شکه چې الله دا خبره هیڅکله هم نه بښي چې د هغه سره شریک جوړ کړل شی. د دې نه علاوه کومې نورې ګناګانې که وغواړی معافوی یې. هر هغه چا چې د الله سره شریک جوړ کړ نو هغه ډیر ستر دروا غ وویل او دا ډیره سخته ګناه ده.» (النساء:۴/۴۸(

بیا یې وفرمایل چې:

»بې شکه چې الله ددې خبرې ببننه نه کوي چې د هغه سره څوک شریک و ګرځول شي ، ددې نه علاوه نورې څومره ګناګانې چې که وغواړي ببنې یې. هر چا چې د الله سره شریک جوړ کړ هغه په ګمراهی کې ډیر مخکې تللې دې. » (النساء: ۴/۱۱۲(

شرک دومره خطرناکه ګناه ده چې دهغې پرته به د نورو پریکړه په خپل وخت سره کیږي ، خو د شرک پریکړه دمخه کړل شوې ده ، او هغه دا چې د هغې په اړه ببننه نه شي کیدې ، د افسوس خبره داده چې ددې نه اخوا د پاتې ګناه کونکو څخه دا هیله کیدې شي چې هغوې به کوم وخت توبه وکړي ،ځکه چې ګناه ته هر څوک ګناه وایی. خو مشرک اوبدعتي ټول عمر په دې غلطې انګیرنه کې پروت وي چې هغه نیکي کوي او هغوې شرک او بدعت ګناه نه ګڼي ، همدا علت دې چې هغه ته په خپل ژوند کې د توبې کولو اړتیا نه محسوسیږي ، هغه د خپل ځان له پاره د غښې په څیر خپله دغه د ځانه جوړه کړل شوې کلا مضبوطه او خوندي ګڼي ، خو د حقیقت یوه څپه هغه د نابودی سره مخ کوي.

شرک د ټولو بدیو جرړه ده:

مشرک په دې عقیده پوخ باور لري چې د الله تعالې څخه دد عا د قبلولو له پاره سپارښتنې ته اړتیا ده. د غښې په څیر ټول عمر په خپلې همدې غلطې انګیرنې کې را نغښتې وي او فکر کوي چې که هغه فلانکې بزرګ مې سپارښتنه وکړي نو ماته به نجات را کړل شي ، او د ټولې خرابی به مې را جوړې کړې. هغه د خپلو خیالاتو په مطابق د بزرګانو روحونه د خپل ځان په اړه خوشحالوي ، او د هغوې په نوم نذرونه او نیازونه ورکوي او د عرس او بنډارونو له پاره خپله حاضري کافی ګڼي ، او په دې توګه خپل عمر تیروي. هغه خپل ځان د پاته ګناهونو څخه ازاد ګڼي ،یعنې شرک د ټولو ګناهونو جرړه ده. د نمونې په توګه یوه بازارې ښځه د خپلو ګناهونو د ببنلو له پاره هیڅکله هم جومات ته نه ورځي خو د پیر په مزار باندې دیوه څادر غوړول ځانته کافي ګڼي او په همدې غلطې انګیرنې سره خوشحاله وخت تیروي. په اخبارونو کې به مود تښتولو او لوټولو پیښې او خبرونه تر سترګو تیریږي ، دا ټول هر څه د شرک پایلې دي .

ولې شرک:

هیڅکله هم دا د یاده و نه کاږئ چې شیطان زمونږ ازلي او ابدي دښمن دې ، هغه تل هڅه کوي چې انسان هر وخت او هر ګړی ښکار کړي ، نو هر انسان چې لږ څه هم د الله د یاده غافل شي سمد ستي پرې شیطان ولکه کوي لکه چې الله تعالې فرمایي:

»اوهر چا چې د رحمن د یادولو څخه غفلت وکړ،مونږ پرې شیطان مسلطوو ، او هغه دهغه هم ناستې ګرځي. بیا هغه د نیغې لارې څخه منه کوي او هغه فکر کوي چې هغه ته لاره ښوول شوې ده ، ان تر دې چې هغه زمونږ خواته را ورسیږي نو (خپل شیطان ته به) ووایی: کاشکې چې زما او ستا تر منځه د شرق او غرب په اندازه واټن موجود واې. دا خو بد ترین ملګرې وخوت.» (الزخرف: ۳۸-۴۳/۳۶(

(c) ketabton.com: The Digital Library

دبله اړخه الله تعالي د حق د لټون جذبه په هر زړه کې ایښې ده ، انسان ټول عمر د حق پلټونکې او سي ، شیطان د انسان د دې جذبې څخه پوره ګټه پورته کوي او هڅه کوي چې انسان بې علمه پاته شي تر څو د حق او باطل تر منځ بیلتون و نه شی کولی. او بیا د پورتنې ایتونو په مطابق د هغوي تر مخه باطل داسې را مخته کوي چې انسان یې حق و ګڼی او د خپل ژوند پانګه پرې مصرف کړي په دې اساس هیڅکله هم ورته د توبې کولو توفیق نه په برخه کیږي ان تر دې چې د مرګ شپه ورباندې را شي او حقیقت یې تر مخه را څرګند شي او هغه ورځ را شي چې په اړه یې الله تعالې فرمایلي دي:

»په هغه ورځ به ظالمانو ته د هغوي معذرت هیڅ ګټه نه ور رسوي او په هغوي به لعنت وریږي او بدترین ځاې به یې په برخه کې راځي.« (المؤمن: ۴۰/۵۲)

شیطان ډیر ښه پوهیږي چې د شرک نه پورته بله کومه ستره ګناه نه شته ، ځکه چې د شرک په اړه بښنه نه شته. همدا علت دي چې هر وخت کې ډیره کي خلک په شرک کې ککړ وي ، د هغه ډیر زیات لښکر د هغه د کومک له پاره په دې لاره کې مصروف وي ، هغه د علماؤ ، پیرانو او درویشانو په لباس کې پر انسان باندې حمله کوي. الله تعالې مونږ د هغه د دې کړچار څخه په دې توګه خبر کړي یو:

»کومو خلکو ته چې مونږ کتاب ورکړي ، هغه هغوي داسې پیژني لکه څنګه چې خپل بچیان. خو په هغوي کې داسې یو ډله شته چې په داسې حال کې چې حق پیژني سترګې ترې پټوي.« (البقرة: ۲/۱۴۲)

دا هغه غنم شکله اوربشې پلورونکې مولوي صاحبان ، درویشان او پیران دي چې د درګاګانو رونق او د هغوي د قوت سرچینه هم مونږ په خپله یو. هغوي د حق د پټولو له پاره زمونږ څخه معاوضه هم تر لاسه کوي ، الله تعالې فرمایی چې:

»اې د ایمان خاوندانو ! د دې عالمانو او پیرانو څخه یې ډیر داسې دي چې په باطله توګه د خلکو مالونه هضموي او د الله د لارې څخه هم (خلک) منه کوی.« (التوبه: ۹/۳۴)

مونږ د ومره ناپوهه یو چې د خپل هر څه په ځارولو باندې بیا هم د باطل په ګمان کې پریوتي یو. او فکر کوو چې هغوي پر مونږ ډیر زیات احسان کوي، دا خلک هم زمونږه وینه زبیښې او پر مونږ باندې فوقیت تر لاسه کوي ،مونږ دومره په ویره کې اچوي چې د هغوي له پاره د جنګ جګړې او ان تر مړینې پورې تیاریږو.

»اې خدایه ! ستا دا ساده بندګان چیرې ولاړشي ، سلطانې هم عیاري ده او درویشي هم عیاري«.

همدا راز الله تعالې فرمایی چې:

»او کله چې هغوي ته زمونږ څرګند ایاتونه واورول شي نو ته وینې چې د حق د منکرینو مخونه وران ویجاړ شی او داسې محسوسیږی چې هغوي به زمونږ د آیتونو په لوستونکې هم حمله وکړي.« (الحج: ۲۲/۷۲)

درنو لوستونکو ! تاسو به ډیر داسې حالات هم کتلې وي ، دا ټول د همغه دوکه کونکو کړچار دي. عوام پرې غولیږي، ځکه دوې د اسانه مذهب او بښنې له پاره تبلیغات کوی چې خلکو ته ډیر غوره ښکاري. هغوې همدا حق ګڼی او په همدې باندې د خپل ژوند پانګه مصرفوي. او بیا وایی چې:

(c) ketabton.com: The Digital Library

»کله چې هغوې ته وویل شي چې دهغو احکامو پیروي وکړئ چې الله پرتاسې نازل کړي دي نو په ځواب کې وایې چې مونږ دهمغې طریقې پیروی کوو چې خپل پلرونه اونیکونه مو پرې موندلې و. ولو که دهغوې پلرونه اونیکونه ناپوهه او د نیغې لارې څخه بې لارې وو.« (البقرة: ۲/۱۷۰)

»کله چې هغوې ته وویل شي چې تاسې د الله په نازل کړل شوې کتاب ، یعنې د قران اود الله د رسول په لور راشئ ، نو دوې ځواب ورکوی او وایې چې مونږ ته همغه څه کافی دی چې خپلو پلرونو اونیکونو راته راښوولې دي.(ایا همدا د پلرونو اونیکونو تقلید به چلیږي ،) که څه هم هغوې په څه نه پوهیدل او نه ورته د سهي لارې په اړه معلومات وو .« (المائده: ۵/۱۰۴)

درنو لوستونکو !

راځې چې د معجزاتو او کراماتو دحقیقت په اړه دقران کریم په رڼا کې لږ څه غور وکړو.

معجزه اوکرامت:

زمونږ د غولولو او دوکې له پاره چې کوم (معجزات او کرامات) مونږ ته اورول کیږي دهغې ډلې څخه یې ډیر له ځانه جوړشوي او هوایې خبرې دي. خو که چیرې ریښتیا هم وي نو تاسې یوه خبره یاده لرئ چې معجزه د نبي او کرامت د ولي خپل فعل نه وي ، بلکه دا په پوره توګه د الله تعالې فعل دي. دهغې په ښکاره کولو کې بزرګان بې وسې دی .

دنمونې په توګه ووینئ چې کفارو به بیا بیا د معجزې د ښکاره کولو غوښتنه کوله او دنه وړاندې کولو په وخت کې به یې په رسول الله صلی الله علیه وسلم باندې نیوکې کولې. الله تعالې دهغوې په ځواب کې وویل چې:

»او له تا نه مخکې مونږ نور پیغمبران هم استولې وو ، هغوې ښځې او اولادونه هم درلودل ، دهیڅ نبي په وس کې هیڅکله هم نه وه چې د الله د اذن پرته کومه معجزه راښکاره کړي ،بلکه دهرې وعدې له پاره یوه لیکنه وی.« (الرعد: ۱۳/۳۸)

بیا یې څرګنده کړه چې دا کومه نوې نیوکه نه ده ، بلکه د نوح قوم ، او د عاد اوثمودیانو یادونه یې کړې ده ، ورته یې وویل چې هغوې هم په خپلو انبیاؤ باندې نیوکې کولې ، چې یادونه یې الله تعالې په قران مجید کې داسې کړې ده:

»هغوې وویل چې: ته خو هم زمونږ په څیر بشریې. ستا اراده خو دا ده چې ته مونږ دهغه څه دعبادت څخه منه کړې چې زمونږ پلرونو اونیکونو به کول. نو زمونږ مخې ته کوم څرګند او واضح دلیل راوړه. دهغوې انبیاؤ وویل چې: مونږ خو هم ستاسې په څیر بشر یو خو الله د خپلو بندګانو څخه چاته چې وغواړی احسان پرې کوي ، زمونږ د وس خبره نه ده چې د الله د اجازې پرته کوم دلیل راوړو. دایمان خاوندانو ته په کار دي چې یوا ځې په الله توکل وکړي.« (ابراهیم: ۱۳/۳۸)

نو که چیرې تاسې اوس هم په خبره پوه شوي نه یاست ، نو راځئ چې زه ستاسې تر مخه یو دوه نور مثالونه وړاندې کړم .

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱ -دمصر څخه د وتلو وروسته مدین ته د موسې علیه السلام د تللو قصه مخته بیان شوې ده ، هغه قصه په دې ځای کې پای ته رسیدلې وه چې موسې علیه السلام د الله تعالی نه کومک غوښتې و . نو دغو دواړو ځوانو نجونو دخپلو حیواناتو دخړوبولو دغه پیښه خپل پلار ته واوروله ، او مشوره یې ورکړه چې هغه همدلته له ځانه سره ملازم کړي ، ځکه چې مونږ کوم ورور هم نه لرو .دهغوې څخه یوه دهغوې پلار دموسې علیه السلام د راوستلو پسې ورولیږله ، دا پلار هم د الله نبي سیدنا شعیب علیه السلام و ، هغه په دې وخت کې کمزورې شوې و او د سترګو دید یې هم له لاسه ورکړې و.

د سیدنا موسې او سیدنا شعثب علیهم السلام تر منځه یو تړون وشو ، سیدنا شعیب علیه السلام خپله یوه لور هغه ته په نکاح ورکړه. د تړون او معاهدې دوخت د پای ته رسیدو په وخت کې موسې علیه السلام خپله ښځه له ځانه سره را واخسته اودخپل وطن مصر په لور روان شو.

ځنګلي لاره وه اود سختې یخنې موسم و ، شپه وه اولاره هم ورته نه وه معلومه. موسې علیه السلام خپلې محترمې میرمنې ته وویل چې هلته په غره کې ماته اور تر سترګو کیږي زه به هلته ولاړ شم تر څو تاسو ته د اور سکروټې راوړم .ترڅو تاسې پرې ګرم شئ او شاید ماته دهغه ځایه کوم لارښوونکې هم را پیدا شي. کله چې هلته ور ورسید نو اواز ورته وشو چې:

»اې موسې !زه الله ، د جهانونو پالونکې پروردګار یم. ته خپله امصا کیږده. کله چې موسې هغه د یوې سترې اژدها په څیر په خوزښت کې وکتله ، نوشا یې را واړوله او په تیښته شو ، ان تردې چې شاته یې هم نه کتل. الله ورته وفرمایل: اې موسې !مخته راشه او مه ویریږه ، ته بلکل خوندي یې «.

) القصص:۳۱-۳۰/۲۸.(

په زړه پورې خبره ده چې دا امصا تر ډیره وخته پورې د موسې علیه السلام په لاسو کې وه ، دهغې د غورزولو دحکم څخه مخته ، الله تعالی ددې امصا دکیفیت په اړه اوهم دهغه د زړه څخه د ویرې د ویستلو په خاطر ترې پوښتلې وو چې:

»اې موسې ! ستا په ښي لاس کې څه شې دې ؟ ورته وویل چې: دا زما امصا ده. زه پرې تکیه کوم او تر څنګ یې پرې خپلو ګډو ته د ونو پاڼې را څنډم ، ددې نه علاوه ددې څخه څه نورې ګټې هم اخلم. نو ورته وویل شول چې اې موسې ! هغه په زمکه وغورزوه. « (طه: ۱۹-۱۷/۲۰(

د قران عبارت مونږ ته څرګندوي چې د سیدنا موسې علیه السلام په وهم او ګمان کې هم نه و چې ددې امصا صورت او بڼه به په دې توګه بدلیږي ، که چیرې دهغه په زړه کې کوم دا سې تصور د پخوا څخه موجود وای نو بیا به هیڅکله هم نه وی ویریدلی. بیا وینئ چې موسې علیه السلام د فرعون په دربار کې دا الله تعالی د پیغام د ورسولو له پاره و درید ،اودهمدې امصا څخه چې کله الله تعالی وغوښتل څو معجزې را څرګندې شوې. فرعون اودهغه ملګرو هغه جادو و ګڼه ، دمقابلې له پاره یې جادو ګران راوغوښتل ، جادوګران په ټاکل شوي وخت راغلل ، اودخپل جادو څرګندونه یې وکړه. هغوې د کوچنیو کوچنیو لرګیو اورسیو څخه ماران جوړ کړل ، چې قران یې دا ډول یادونه کړې ده:

(c) ketabton.com: The Digital Library

» کله چې د جادوګرانو امصا ګانې او رسۍ د هغوی د جادو په اساس په ځغاسته شوې ، نو موسی وویریدخو ویره یې په خپل زړه کې پټه وساتله. نو مونږ ورته وویل چې: اې موسی ! مه ویریږه هم ته به غالبیږې ،هغه څه چې ستا په ښې لاس کې دي هغه را وغورزوه ، دا به ټول هغه شیانو چې دوی جوړ کړي دې تیر کړي، » (طه: ۶۹-۲۰/۶۲(

لږ څه غور وکړئ ! همغه سیدنا موسی علیه السلام او همغه امصا ، چې دد ې نه مخته یې څو ځله په هغې تجربه هم کړې وه ، خو هر ځل هغه په مار بدلول دهغه په وس کې نه و اونه ورته دا ډاډ ور په برخه و چې زما د غورزولو وروسته به دد ې څخه ستره اژدها جوړه شي ، او که نه د ویریدو اړتیا ورته نه وه. بلکه په پټه به یې را غورزولې وې او دا ټول هر څه به یې تیر کړې وې. خو دا دالله کار دې ، او که نه موسی علیه السلام په زړه کې ویره محسوسوله ، اوس یو مثال ووینئ ، او دا د دواړو جهانونو د سردار د سیدنا محمد صلی الله علیه وسلم په اړه دې:

د کفارو غوښتنو ته وګورئ او دهغه صلی الله علیه وسلم ځواب واورئ ، کفارو د معجزاتو د راښکاره کولو غوښتنه کوله ، لکه چې الله تعالی په قران کریم کې داسې بیان کړې دي:

»هغوی وویل چې:مونږ ستا خبره نه منو . تر هغو چې ته زمونږ له پاره دا زمکه څیرې کړې او یوه چینه ترې را ونه کاږې. اویا ستا له پاره دکجورو او انګورو یو باغ وي اوته په هغې کې نهرونه روان کړې اویا ته اسمان ټوټې ټوټې کړې اوزمونږ په سر یې را پرې باسې لکه څنګه چې ته دعوې کوې. یا الله او ملائکې زمونږ مخې ته راوړې ، یا ستا له پاره د سرو زرو یو کور جوړ شي ،یا ته اسمان ته وخیژې ، خومونږ به ستا په ختلو تر هغې یقین ونه کړو تر څو چې ته پر مونږ باندې داسې یو لیکلې سند راوړې ، چې مونږ یې ولولو.(اې نبي !) ورته ووایه چې: زما رب پاک دې. زه خو یواځې یو پیغام راوړونکې انسان یم. » (بنې اسرائیل: ۹۳-۱۷/۹۰(

معجزه یواځې او یواځې د الله تعالی فعل دې ، هر وخت چې دالله تعالی له اړخه اجازه شوې نو زمونږ نبي صلی الله علیه وسلم معجزه ښوولې ده. د بدر په میدان کې هغه صلی الله علیه وسلم یو ډک موټې شګې هوا ته و شیندلې او هغه د کفارو په سترګو کې ولویدلې. دد ې نه اخوا هغه وخت هم په یاد ولرئ چې د طائف بدمعاشانو زمونږ رسول په ډیره بې باکانه توګه زخمي کړ ،په تیږو یې وویشت ، اوکله چې هغه صلی الله علیه وسلم د ډیرې ستومانتیا څخه هلته کیناستل غوښتل نو تیږو ویشتونکو هغه کیناستو ته پرې نه ښود او تللو ته یې مجبور کړ ،نو که په وس کې یې وای یو موټې شګې به یې په لاس کې راخستې وای او په فضا کې به یې شیندلې وای ، په دې کار کې هغه ته هیڅ ډول ستونزه نه وه ، خو معجزه یواځې اویواځې دالله تعالی کار دې.

شاولي الله دهلوي محدث رحمة الله په خپل یوه کتاب (تحفة الموحدین) کې لیکي چې:« باید دانست که کرامت اولیا حق است و منکر ان از ایمان حلاوتې ندارد. خرق عادتیکه از انبیاء ظاهر شود انرا در عرف معجزه مې خوانند. او اګر از دیګر بزرګان پدید اید کرامتش مې نامد و منشاء هر دو یکې است. یعنې قرب بارګاه الهي ، اما ظهور معجزه و کرامت باختیار بزرګان نیست بلکه با ختیار وقدرت خداې عزو جل است و بزرګان بذات خود قوت ظاهر کردن آن نمې دارند«

د لنډیز په خاطر به یې همدلته بس کړم. خو دا باید په ذهن کې ولرو چې کوم فریب ورکونکې تاسې په فریب کې وا نه چوی.

خپل ځواب به پخپله ورکوئ:

(c) ketabton.com: The Digital Library

هیڅوک دې په دې غلطۍ انګیرنه کې نه پریوځې چې بل څوک به یې بار پورته کړي ، اویا به یې څوک مسؤلیت په غاړه واخلي ، الله تعالی فرمایي چې:

»اې د ایمان خاوندانو ! تاسې ټول د خپلو ځانو پخپله مسؤلین یاست. که چیرې تاسې هدایت وموند نو د بل چا ګمراه کیدل تاسې ته کوم زیان نه شي در رسولې.»(المائده: ۵/۱۰۵(

اوبیا فرمایي چې:« دهغه څخه به بل کوم ظالم وي چې درواغ خبرې جوړې اوبیا یې الله ته منسوبوي یا د الله ریښتوني خبرې درواغ وګڼي. دې خلکو ته به د نصیبونو لیکلې ور رسیږي ، ان تر دې چې زمونږ ور لیږل شوې ملایکې دهغوې دروحونو د قبضولو په خاطر راشي او ووایي چې چې هغه چیرې دي چې تاسې دالله تعالی پرته را بلل ؟ ځواب به ورکوي چې هغوې ټولو مونږ پرې ایښې یو . په دې توګه به هغوې پخپله دخپلو ځانونو پر خلاف ګواهي ورکوي چې دوې کفر کاوه ،حکم به و کړل شي چې تاسې هم د پیریانو او انسانانو د هغو ډلو سره یو ځاې د جهنم ته ورننوځئ چې له تاسې مخته تیر شوي. کله چې یوه ډله په جهنم کې ور واچول شي نو هغوې به دخپل ځان په څیر بلې ډلې باندې لعنت وایي ان تر دې چې ټول به په هغه ځاې کې سره را ټول کړل شي ، وروسته راتلونکې خلک به د مخکې تیرو شوو خلکو په اړه وایي چې اې زمونږه پروردګاره !دا هغه خلک دي چې مونږ یې ګمراه کړي وو ، دوې ته د اور دوه هومره عذاب ورکړې. حکم به وشي چې د ټولو له پاره دوه هومره عذاب دې مګر تاسې پرې نه پوهیږئ ، بیا به هغه تیرشوي خلک دخپل ځانه وروسته راغلیو خلکو په اړه وایي چې تاسې ته پر مونږ باندې هیڅ ډول فضیلت نه دې په برخه. (تاسې پخپله ګمراه کیدل غوښتل مونږ له تاسې سره څه کړي دي ؟) نن د خپلو کړنو سزا و څکئ. » (الاعراف: ۳۹-۷/۳۷(

غور وکړئ چې هیڅ بهانه به نه په کار یږي ، ګمراه کونکې به په عذاب کې را ګیر وي ، خو دهغه فرمانبردار به دکومې بهانې یا حیلې په اساس خوندي پاتې نه شي. هیڅوک به دهغه د حال پوښتونکې نه وی. د پیرۍ اومریدۍ دغه دعوې به دړې وړې شی لکه چې الله تعالی فرمایي چې:

»هغه وخت چې فرمانبرداری کونکې خلک دخپلو فرمانبردارانو څخه بې زاره شي. عذاب به په خپله مخه کې ویني او دهغوې خپل منځې اړیکې به پرې کیږي. فرمانبرداران به ورته وایي چې: هاې افسوس: که چیرې یو ځل بیا مې دنیاته پریږدئ نو مونږ به دهغو خلکو څخه همداسې بیزاره شو لکه څنګه چې هغوې نن زمونږ څخه بیزاره دي. په همدې توګه به الله تعالی هغوې ته دهغوې کړچار ور وښیي اودهغوې په زړونو کې به حسرت او افسوس وي او هغوې به په هیڅ توګه د دوزخ د اور څخه بیرون نه شي.» (البقرة: ۲/ ۱۲۷-۱۲۶(

نن دهمدې خلکو ددکانونو چلونکې وګړي، چې دهمدې درواغجنو دعوې کونکو د تائید له پاره د (ژوندې دې وې) نعرې وهي ، باید خبر اوسي چې هغه ورځ به ډیره سخته وی چې په اړه یې الله تعالی فرمایي:

»په هغه وخت کې چې ظالم د غم په اساس خپل لاسونه چیچي ، وایي به چې اې افسوس !زه درسول الله صلی الله علیه وسلم په قدم تلم ، هاې افسوس !چې فلان شخص مې خپل همناستې نه وې غوره کړې ، وروسته ماته ذکر (قران) هم راغلې و ، (خو زما همناستي) زه ګمراه کړم ، شیطان خو انسان په هلاکت کې اچوي ،بیا به رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمایي چې: زما پروردګاره !زما دې قوم دا قران دغسې ایښې و ، لکه چې هغوې بلکل پرې ایښې وي.» (الفرقان: ۳۰-۲۵/۲۷(

(c) ketabton.com: The Digital Library

د الهي احکامو او نبوی تګلارې شاته غورزونکي او د ړانده تقليد پسې تلونکې او په هغې باندې خپل ځان ځارونکې دې نن هم په خپلو اعمالو باندې نظر وکړی .

قران پاک دا ويرونکې حالت داسې انځوروی :

»کاشکې ! چې ته مجرمين په هغه حالت کې ووينې چې هغوې د خپل پروردګار تر مخ ټيټ سر ولاړ وي او وايی چې : اې زمونږ پروردګاره ! مونږ و ليدل او ومو کتل. بس يو ځل بيا مونږ دنيا ته بيرته ستانه کړه تر څو مونږ نيک او صالح اعمال تر سره کړو . بې شکه چې مونږ ته يقين تر لاسه شوې دې « .

)السجده: ۳۲/۱۲ (

مه هيروئ ! چې دې نړۍ ته بواځې يو ځل راتلل دي. زمونږ د پيغمبر صلي الله عليه وسلم وينا ده چې مولانا حالی په خپل مشهور کتاب « مدو جزر اسلام »کې چې په (مسدس حالي) مشهور شوې دې ، داسې را خستې ده چې:

غنيمت هـے صحت ، علالت سـے پهلـے فراغت ، مشاغل کـے کثرت سـے پهلـے

جوانی ، بڑهاپـے کـے زحمت سـے پهلـے اقامت ، مسافر کې رحلت سـے پهلـے

فقيرې سـے پهلـے غنيمت هـے دولـت جو کرناهـے کرلو که تهوڑی هـے مهلت

»د ناروغتيا د مخه روغتيا غنيمت دې ، او د زياتو مصروفيتونو د مخه فراغت غنيمت دې .

ځوانې د زړښت د زحمت نه مخته ، او د مسافرت د رحلت نه مخته اقامت غنيمت دې .

د فقيرې څخه د مخه مال او دولت غنيمت دې نو هغه څه چې غواړې ويی کړې ، وبی کړه چې همدا مهلت دې«.

او که نه په ناهيلۍ کې غم او غصه د هيچا په کار نه راځی ، لکه څنګه چې الله تعالې فرمايی:

کافران به وايی چې: اې زمونږه پروردګاره ! مونږ ته د پيريانو او انسانانو څخه هغوې را څرګند کړه چې مونږ يی ګمراه کړې و تر څو مونږ هغوې د خپلو پښو لاندې کړو او ذليله او خوار يی کړو «.

)حم السجده: ۴۱/۲۹(

همدا راز فرمايی چې :

»هغه ورځ چې د هغوې مخونه د اور په لور واړول شي ، نو وايی به دوې چې: هاې افسوس ! چې مونږ د الله او د هغه د رسول فرانبردارې کولې ، وايی به چې اې زمونږ پروردګاره ! مونږ د خپلو سيدنانو او پيرانو فرمانبردارې کوله ، همغوې مونږ د سمې لارې څخه بې لارې کړو ، اې پروردګاره ! هغوې ته دوه هومره عذاب ورکړه او په هغوې ډير زيات لعنت وکړه . «(الاحزاب: ۲۸-۳۳/۲۲(

(c) ketabton.com: The Digital Library

همدا راز الله تعالې فرمايي چې:

»کاشکې چې ته دهغو ظالمانو هغه حال ووينې چې هغوې دخپل رب تر مخه ولاړ وي ، هغوې به يو په بل الزام لګوي ،کمزوري او تر فشار لاندې خلک به ځواکمنو او متکبرو خلکو ته وايي چې: که چيرې تاسې نه واست نو مونږ به مؤمن واى. دا جابر او مغروره خلک به ورته ځواب ورکړي چې: ايا هغه وخت چې تاسې ته هدايت راغلې و نو مونږ ترې منه کړې وئ ؟ بلکه تاسې په خپله مجرمين ياست ، بيا به کمزوري او بې وسې خلک دغو مغرور خلکو ته ووايي چې: همدا تاسې وئ چې شپه او ورځ به مو له مونږه سره مکر او فريب کاوه او مونږ ته مو د الله سره دشرک او کفر کولو حکم کاوه. کله چې دا دواړه ډلې عذاب ووينې نو خپله شرمندګې به پټه کړي. » (سبا: ۳۳-۳۱/۳۴(

زما په خير انسانانو!

»دا قافله له دې ځايه تلونکې ده ، دهغه وخته وويريږئ چې ستاسې تر مخه را روان دې «

هغه به د نفسا نفسي او دخپل ځان په اړه د فکر کولو وخت وی ، هيڅوک به دهيچا مسؤليت نه قبلوي ، نن چې مونږ دکومو درواغجنو دعوا کونکو ملاتړ کوو همغوې به له مونږه په هغه ورځ بيزاره وي او حکم به وشي چې :

»را ټاو شئ دهغوظالمانو ټخه ، دهغوې دملګرو اودهغوې ټخه چې دوې د الله ټخه پرته معبودان ګڼل. دوې ته د دوزخ لاره وروښيئ ، لږ څه هغوې تم کړئ ! دهغوې څخه پوښتنه کيږی چې: په تاسو څه شوي وو ؟ اوس ولې يو دبل مرسته نه شئ کولې ؟ بلکه په دې ورځ به دوې ډير زيات فرمانبرداره و ګرځي ، بيا به دوې يو بل ته مخ کړي او ترې وبه پوښتي چې: همدا تاسو وئ چې پر مونږ باندې دخپل ځواک په زور را ختلئ ، هغوې به ځواب ورکړی چې: تاسې په خپله بې ايمانه وئ ، مونږ ته په تاسو باندې څه ډول غلبه را په برخه وه ؟ تاسو خو پخپله باغيان واست ، نن زمونږ د پروردګار فرمان پر مونږ باندې حق ثابت شو. مونږ په عذاب کې ککړ يو ، مونږ تاسې بې لارې کړئ ځکه چې مونږ په خپله لاروکي وو. » (الصفت: ۲۳-۲۲/۳۷(

»ماته په دغه دروند انسان باندې خندا راځی غلطی په خپله کوي او لعنت په شيطان وايي«

خو دا ټول عذرونه به هسې عبث وګرزي ، لکه چې الله تعالې فرمايي:

»او کله چې دا خلک د الله تعالې تر مخه را بربنډ شي ، نو هغه وخت به ددوې څخه هغوې چې په دنيا کې کمزوري وو ، هغو خلکو ته چې ددوې څخه يې ځانونه غټ ګڼل وايي چې مونږ خو ستاسو فرمانبرداره وو. ايا تاسې زمونږ څخه دالله د عذاب لږ څه برخه لرې کولې شئ ؟ هغوې به ورته ووايي چې: که چيرې الله مونږ ته لار ښوونه کولې نو مونږ به هم تاسو ته لارښوونه کړې واې. نن که مونږ صبر وکړو او که بې صبري ، يو برابر دي ، زمونږ د تيښتې له پاره کومه لاره نه شته. کله چې پريکړه وشي نو شيطان به ووايي چې: هغه وعده چې الله له تاسې سره کړې وه هغه ريښتونې وه. ما هم له تاسو سره وعده کړې وه خو ما د وعدې مخالفت وکړ. ماته په تاسې باندې هيڅ ډول غلبه نه وه را په برخه. ددې پرته چې ما تاسو ته بلنه درکړه او تاسې هغه ومنله. نن تاسې ما مه ملامتوئ ، بلکه خپل ځانونه ملامته کړئ ، نن نه زه ستاسې فرياد ته رسيدلې شم او نه تاسې زما فرياد ته. دا چې تاسې زه د خداې سره شريکولم نو زه دهغې څخه برى الذمه يم ، بې شکه چې د ظالمانو له پاره دردناک عذاب دې.» (ابراهيم: ۲۲-۲۱/۱۴(

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا تکرار به جاري وي ، خو هيڅوک به هم مسؤليت نه مني او نه به دوې د عذاب څخه خلاصی و مومي ، الله تعالې دهمدا ډول خلکو په اړه فرمايي چې:

»او کله چې دا خلک په دوزخ کې يو دبل سره په جګړه کې وي ، هغوې چې په دنيا کې کمزورې وو ، دخپله ځانه هغه غټو ته به وايي چې مونږ خو ستاسې فرمانبرداره وو . ايا تاسې د اور لږ څه برخه له مونږه څخه لرې کولې شئ ؟ مغروران به ورته ځواب ورکړي چې مونږ ټول په همدې کې يو او الله د بندګانو په اړه پريکړه کړې ده . ددوزخ خلک به د جهنم د ساتونکو څخه غوښتنه وکړي: چې تاسې خپل پروردګار ته دعا وکړئ چې زمونږ عذاب تر يوې لمحې پورې لږ راکم کړي. هغوې به ځواب ورکړي چې ايا ستاسې رسول تاسې ته واضحه دلايل نه و راوړي ؟ هغوې به وو ايي چې : راوړي يې وو. بيا به هغوې ځواب ورکړي چې: اوس نو تاسې په خپله دعا وکړئ ، خو دظالمانو دعاوې به هسې خوشې ولاړې شي.« (المؤمن: ۵۰-۴۷/۴۰)

لږ څه غور وکړئ ! دمشرک انجام ووينئ ، هغه تل دخپله پروردګاره مايوسه او نا هيلې اوسي. د نورو په واسطه ددعاوو کولو عادت هلته هم نه پرېږدي ، هغوې نه الله تعالې خپل پروردګار ګڼلې او نه يې ترې په خپله دد عا کولو ضرورت احساس کړې دې. هملته هم وايي چې تاسې خپل پروردګار ته دعا وکړئ ، دوې به همدا سې د درد په حالت کې ټکرې خوری او ګرځی به. د يوې دروازې څخه به نا هيلې کيږی او دبلې دروازې دړه به ورټکوي ، او دهغې ځايه څخه يې دمراد د نه تر لاسه کيدو وروسته بلې لورې ته درومي ، شيطان په مشرکانو باندې داسې سپرېږي چې شرک ورته په خپله توحيد تر سترګو کيږي .

دا مه هيروئ ! چې الله تعالې يوا ځې او يوا ځې يو ذات دې چې د خپل بنده څخه شرم کوي ، کله چې دهغه بنده دهغه څخه سوال کوی هغه يې خالې لاس نه پرېږدي. نن هم وخت دې چې که چيرې تاسې ټول عمر د شرک په ګند کې تير کړې وي ،توبه وکړئ ، بيرته راستانه شئ ، نو الله تعالې به ډير غفور او رحيم و مومئ.

د الله د رحمت نه مه ناهيلي کيږئ:

ګورئ ! الله تعالې خپل دوست او حبيب صلی الله عليه وسلم ته وايي چې:زما بندګانو ته زيرې ورکړه چې:

»اې زما بندګانو ! چې په خپلو ځانونو مو تيرې کړې ، دالله د رحمت نه مه ناهيلي کيږئ ، الله ټول ګناهونه ښښي ،بې شکه هغه غفور اورحيم دې. دخپل پروردګار په لور را واوړئ اودهغه مطيع او فرمانبرداره اوسئ ، مخکې له دې چې تاسې په عذاب کې را و نښلئ نوبيا به نه ستاسو کوم يار وی او نه مدد ګار. هغه څه چې ستاسې د پروردګار له اړخه نازل شوې دي ، دهغې څخه د ښو خبرو پيروي وکړئ ، پخوا له دې چې تاسې په نا څاپې توګه په عذاب کې اخته شئ او تاسې ته وهم وګمان هم نه وی. بيا داسې نه وي چې ستاسې څخه کوم يو پښيمانه شی او وايي چې: هاې افسوس ! ما د الله په اړه تقصير کړی و بلکه زه خو هسې د ټوکو کونکو په ډله کې شامل شوې وم. بيا ووايي چې که چيرې ماته الله هدايت کړې واې نوزه به د پرهيزګارانو څخه واې. اويا کوم يو ستاسې څخه عذاب ووينې نو وايي چې: هاې افسوس ! که چيرې ماته د يو ځل بيا ستنيدو فرصت تر لاسه شی نوزه به د نيکۍ کونکو څخه وګرځم« (الزمر: ۵۸-۵۳/۳۹)

(c) ketabton.com: The Digital Library

د زړه څخه دا غلطه انګيرنه و کاږئ چې د الله تعالې په فرمانبرداری کې به تاسې ته کوم زيان در ورسيږي ، په قران پاک کې الله تعالې د خپلو فرمانبرداره بندګانو سره د دنيا دښايسته کولو وعده هم کړې ده. راځئ دغه آيت دنمونې په توګه ولولئ ، الله تعالې فرمايې چې:

»که چيرې دې د کليو خلکو ايمان راوړې واې او پرهيزګاري يې خپله کړې واې ، نومونږ به پر هغوې د اسمان اوزمکې دبرکتونو دروازې پرانستې واې ، خو دوې درواغ ګڼې او مونږ هغوې دهغوې د اعمالو په بنسټ را نيسو. «(الاعراف: ۷/۹۲)

ووينئ ! په دنيا کې نن د دولت او مال د ډيرښت سره سره بيا هم د زړه سکون نا پيدا دې. د دې علت دا دې چې د خلکو د نافرمانيو په اساس الله تعالې دبرکتونو دروازې بندې کړې دي ، او دهغه کار څخه چې الله برکت لرې کړي نو سکون او اطمينان به په کې څه ډول را پيدا شي ؟ تاسې د دې فرمانبرداری ميوې په دنيا کې هم تر لاسه کولې شئ او په قيامت کې هم. هغه ځای کې چې د تيارو پسې تيارې وي او دخپلو نيکو اعمالو د رڼا پرته نوره رڼا نه تر سترګو کيږي ،لکه څنګه چې د الله تعالې فرمان دې:

»په هغه ورځ به ته مؤمن نارينه او مؤمنې ښځې ووينې چې دهغوې نور به دهغوې مخې او دواړو اړخونو ته ځغلي ، هغوې ته به وويل شی چې تاسې ته دهغوې جنتونو زيری درکول کيږي چې نهرونه په کې روان دي ، تاسو به هلته تل تر تله اوسئ ، دا ډيره ستره بريا ده. په دې ورځ به منافق نارينه او منافقې ښځې د ايمان خاوندانو ته وايی چې: زمونږ لورې ته خو يو نظر وکړئ تر څو مونږ هم ستاسې له رڼا او نور څخه ګټه واخلو. هغوې ته به وويل شي چې شا ته ولاړشئ ، دخپل ځان له پاره دبله کومه ځايه رڼا را وړئ، په دې وخت کې به ددوې تر منځه يو ديوال و درول شی ، په هغې کې به يوه دروازه وي د دې دروازې دننه به رحمت وي او بهر به ترې عذاب. دغه دنوره بې برخې به هغو دښه نصيب خاوندانو (خوشنصيبو) ته اواز کوي او وايی به چې: ايا مونږ له تاسې سره يو ځای نه او سيدو ؟ هغوې به ځواب ورکړي چې ولې نه. خو تاسو خپل ځانونه په فتنه کې اچولي و. تاسو انتظار کاوه او په مصلحتونو کې را نښتې وئ ، تاسو هغو دروا غجنو هيلو په دوکه کې اچولي واست. ان تردې چې د الله حکم راغې. تاسې هغو فريب ورکونکو د الله په اړه په فريب کې واچولئ ، نن به له تاسې او کافرانو څخه هيڅ ډول فديه(بدله) و نه منل شی. ستا سې د اوسيدو ځای اور دي.(تاسې خو هيڅکله هم الله د مولا په څير نه و منلې) نن همدا دوزخ ستاسې مولا دې او دا بدترين انجام دې.. ايا د ايمان په دعوا کونکو باندې تر اوسه پورې وخت نه دې راغلې چې دهغوې زړونه د الله په ياد کې ويلي شي او دهغه د نازل کړي شوي حق تابعداري وکړي او دوې دهغو خلکو په څير و نه ګرځي چې پخوا ورته کتاب ورکړل شوې و ، اود وختونو په تيريدو سره دهغوې زړونه سخت شول او دهغوې څخه ډيرکي يې فاسقان وګرزيدل. « (الحديد: ۱۲-۵۷/۱۲)

درب العالمين سره عهد و پيمان او دهغې غوښتنې:

الله تعالې د انسانانو د پيدا ايښت تر مخه دهغوې څخه يوه ژمنه اخستې وه او هغه داوه چې ذکر يې الله تعالې به قران کريم کې داسې کړې دې:

» الست بربکم« ايا زه ستاسې رب نه يم ؟ په هغه وخت کې ټولو ويلي وو چې:« ولې نه ! اې زمونږه پروردګاره !« په هغه وخت کې ټولو درب په ربوبيت باندې اقرار کړې و .

(c) ketabton.com: The Digital Library

یعني د الله تعالي په ربوبیت باندې اقرار کول د انسانانو په فطرت او وجدان کې داخل دي. نو د الله تعالې د دې ربوبیت مطلب او غوښتنه څه ده ؟

همدا چې انسان په خپله نه پیدا کیږي ، بلکه هغه د کائیناتو خالق پیدا کړې دي. او هغه یې هسې د لوبې او تماشې له پاره نه دي پیدا کړي بلکه د یوه مقصد له مخې یې هغه ته وجود ورکړي او هغه مقصد د الله تعالې عبادت او اطاعت دي.

اوس د دې ربوبیت مطلب او غوښتنه دا ده چې: انسان یوازې د همغې عبادت وکړي او د همغې اطاعت وکړي. د الله تعالې پرته د بل چا عبادت هم جایز نه دي او د اطاعت حق لرونکې هم یوازې او یوازې الله تعالې دي.

د الله تعالې پوښتنه:

الله تعالې له تاسې څخه یوه پوښتنه کړې ده:

»ایا الله د خپل بنده له پاره کافي نه دي؟« (الزمر: ۳۹/۳۶(

له تاسې سره د دې پوښتنې له پاره څه ډول ځواب شته ؟ په خپل ژوند یو نظر وکړئ ، هغه د رحمانیت د صفت لاندې تاسې ته څومره نعمتونه درکړي دي ، اعلان کوي چې له ماڅخه د غوښتونکو له پاره زما رحیمیت ځانګړې دي :

»او هغه څه چې تاسې وغوښتل ، درموکړل. او که چیرې تاسې د الله د نعمتونو حساب وکړئ ، هیڅکله به یې ونه کړای شئ. یقینا چې انسان ډیر بې انصافه او نا شکره دي.« (ابراهیم: ۱۳/۳۴(

ولې دومره بدګمانی ؟ او دا دومره صدقې او واسطې د څه له پاره ؟

وما علینا الا البلاغ

لنډیز:

درنو لوستونکو ! هر څومره لنډیز چې ما کولې شو هغه مې وکړ. ویریدم چې خبره به را څخه اوږده شي. او که نه دا خبرې پای ته رسیدونکې نه دي. هغه څه چې د قران د لوست نه وروسته ما زده کړي هغه مې ستاسو تر مخ کیښودې خو شونې ده چې په ځینو ځایو کې به ما د قران مفهوم په سهي توګه نه وي وړاندې کړي. الله تعالې دې ښښنه وکړي ، خو که چیرې کوم د اسې ځای وي نو ماته د یوه لیک په ذریعه خبر راکړئ ، خو که چیرې زما خبره سهي وي نو ستا سو څخه غواړم چې د انصاف غوښتنه پوره کړئ او هغه داډول چې د ډیرو نه ډیرو خلکو ته دا پیغام ور ورسوئ ، او زما له پاره د خیر دعا وکړئ.

زه نه د علم خاوند یم او نه د علم د خاوند کیدو کومه دعوا کوم. خو که چیرې ریښتیا خبره یوه جاهل او ناپوه انسان هم وکړي ، د هغې منل د عقل د خاوندانو کار دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستاسو د دعاوو غوښتونکې :

بشير احمد لودهي، (بي–اې ، بي ايډ)

فتح ګړهـ ، سيالکوټ ،۲۵ فروري ۱۹۸۸

ژباړه: قريب الرحمن سعيد

ناروې ، اوسلو : ۸ جنوري ۲۰۱۱

(c) ketabton.com: The Digital Library

دقریب الرحمن سعید په اړه

د ویکیپیډیا لخوا

قریب الرحمن سعید (۲۰ د جون **۱۹۵۲**) د ننګرهار ولایت یو تکړه ژورنالست، سیاسي کارپوه، لیکوال او ژباړونکی دی. هغه په افغانستان کې دننه او د افغانستان نه دباندې په افغاني رسنیو کې منظمې لیکنې هم خپرې کړې او د نورو ژبو نه یې یو شمېر کتابونه هم پښتو ژبې ته ژباړلي دي.

د قریب الرحمن سعید پخوانی تخلص مولوي زاده ؤ چې د جهاد په وختونو کې یې سعید غوره کړی. هغه د مولوي ګل رحمن دیوبندي زوی دی. نوموړی د افغانستان د ننګرهار ولایت د روداتو د ولسوالۍ په شارسول کلي کې زېږېدلی دی. د نوموړي پلار مولوي ګل رحمن دیوبندي د خپل وخت یو لوی عالم، ښه لیکوال او شاعر ؤ.

خپلې لومړنۍ زده کړې یې د روداتو د ولسوالۍ د احداد په لومړني او منځني ښوونځي کې سر ته رسولي بیا د ننګرهار لیسې نه یې د ۱۲ ټولګي بریلیک اخیستی. د لوړو زده کړو پیل یې د کابل په پوهنتون کې د ساینس فاکولتې د کیمیا او شمېرپوهنې په څانګه کې کړی چې په **۱۹۷۵** ز. کال کې له همدغې پوهنځۍ نه بریالی راوتلی. تر دې وروسته په **۱۹۸۴** ز. کال کې یې د لندن په سټي یونیورسټي (د لندن د ښار پوهنتون) کې د ژورنالیزم ۸ اونیزه کورس بشپړ کړی چې په دې څانګه کې یې د ماسټرۍ تر کچې کورسونه لوستي دي. په ۲۰۰۸ ز. کال کې په ناروې کې د اوسلو په پوهنتون کې د ټولنیزو پوهنو د پوهنځۍ څخه د سیاسي او ټولنیز اقتصاد دوهم لیسانس ترلاسه کړی او دم مهال په همدې څانګه کې خپل د ماسټرۍ د بریلیک په لاس ته راوړلو بوخت دی.

1. د ننګرهاد د ولایت د روداتو د ولسوالۍ د احداد په لیسه کې د کیمیا او ریاضې استاد .

2. دلیرډ په دیار کې پر افغانستان کې د روسي پوځ د یرغل پر خلاف د نړیوالو رسنیو سره د اړیکو مسئول .

3. د مطبوعاتو او معلوماتو **(Press and information)** د دفتر عمومي مشر .

4. د هجرت د اردو ژبې مجلې بنسټ ایښوونکې او مسئول مدیر .

5. د افغان خبري اژانس **(Afghan News Agency ANA)** بنسټ ایښوونکې او عمومي مشر

6. د اوه ګوني یووالي (دافغانستان دمجاهدینو د اسلامي اتحاد) ویاند .

7. د روزنیزه او ټولنیزه مؤسسو او په ځانګړې توګه د مهاجرینو د کوچنیانو د فعالو سره یو فعاله ونډه اخستونکې .

8. د افغانستان د حزب اسلامي د اجرائیه شورا غړی ، د دې ګوند د فرهنګي کمیټې مشر او د همدې ګوند ویاند .

9. د افغانستان د عظمې صدارت د مطبوعاتو عمومي رئیس او د صدر اعظم ویاند .

(c) ketabton.com: The Digital Library

10. د اطلاعاتو او کلتور د وزارت د کمیسیون رئیس او د دغه وزارت سرپرست وزیر. او اوس

11. په اروپا کې د حزب اسلامي افغانستان د سولې د جرګګۍ مشر.

ځانګړې وړتوبونه

قریب الرحمن سعید د لندن په (Kingsway-Princeton college) کالج کې د انګلیسي ژبه زده کړې همدا راز په ۱۹۹۱ ز. کال کې د امریکا د نبراسکا د پوهنتون د سکالرشپ له مخې د انګلیسي ژبې د زده کړې کورسونه بشپړ کړي. هغه د خپلې مورنۍ ژبې تر څنګ په فارسي، عربي، اردو، انګریزي او ناروېژي ژبو ښه پوهېږي او خپلې لیکنې هم پرې کولای شي.

د استاد قریب الرحمن سعید نورې پښتو ژباړې:

1. اسلامي سیات.(مولانا ګوهر الرحمن«رح») (چاپ شوی(

2. اسلامي ریاست.(مولانا ابوالاعلي مودودي «رح»)(د چاپ لاندې(

3. خلافت او ملوکیت..(مولانا ابوالاعلي مودودي «رح»)(چاپ شوی(

4. پرده..(مولانا ابوالاعلي مودودي «رح»)(چاپ شوی(

5. د حدیثو د انکار نه د قران تر انکاره پورې. (مولانا عبد السلام رستمي «رح»)(چاپ شوی(

6. دنبوت پایڅ (مولانا عبد السلام رستمي «رح»)(د چاپ لاندې(

7. دصلاح الدین یوبي ریښتنې پیښې (دایمان پلورونکو داستان) (التمش) (د چاپ لاندې(

8. د رسول الله (ص) د انقلاب حکمت.(سید اسعد ګیلاني «رح»)(چاپ شوی(

9. یو شمیر نورې کوچنۍ رسالې (په اردو او پښتو ژبو) چې نومونه یې زما په لیکنو کې کتلائ شئ.

10. د بایزید یلدرم تاریخي په زړه پورې ناول.

11. د سلطان علاو الدین خلجیي په زړه پورې ناول.

12. د شیرشاه سورې مشهور ناول (همدا اوس د ژباړې لاندې دې(

13. لاسوندونه او وثیقې: د رسول الله ص له وخته تر راشدینو خلفاؤ پورې (ترچاپ لاندې دې(

(c) ketabton.com: The Digital Library

14. زمونږ آند (همدا اوس دکار لاندې دي(

15. مونږ او توحيد د بشيراحمد لودهي ليکنه (همدا اوس دچاپ لاندې ده(

16. زيات شمير پښتو مضامين او دانګليسي او د اردو ژبو څخه ژباړل شوي او هم په انګليسي ژبه سياسې شننې ، مقالې او ليکنې چې په پښتو او نګليسي ژبو ورځپاڼو او يو شمير اونيزو او مياشتنيزو کې خپاره شوې دي(په خواشينۍ سره چې ريکارډ يې له ژباړن سره نشته(.

پـــــای

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library